

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૦૪૭૬/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી હર્ષા દેવાણી

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી વિરેશકુમાર બી. મયાણી

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી

આપવામાં આવી શકે છે?

૨ પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?

૩ શું તેમના સ્વામી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?

૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ  
કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો  
સમાવેશ થાય છે?

=====

શિરપુર પાવર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ માટે મેસર્સ જે સાગર એસોસિએટ્સ (૮૧૬૨) ના  
વકીલ શ્રી બિજલ છત્રપતિ અને શ્રી સિદ્ધાર્થ સિન્હા સાથે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી  
એસ. એન. સોપરકર

સામાવાળા (ઓ) નં. ૨ માટે ડીએસ (પ) દ્વારા નોટિસ બજાવવામાં આવી

સામાવાળા (ઓ) નં. ૧, ૩ માટે મેસર્સ શાર્દુલ અમરચંદ મંગલદાસ એન્ડ કંપની  
(૮૪૨૬) ના વકીલ શ્રી સુશીલ જેઠમલાણી સાથે શ્રી ગૌરવ મોહંતી, એડવોકેટ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી હર્ષા દેવાણી

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી વિરેશકુમાર બી. મયાણી

તારીખ: ૨૮/૦૮/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

(પર: માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી હર્ષા દેવાણી)

૧. ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળની આ અરજી દ્વારા,  
અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, મુંબઈ દ્વારા પરચુરણ અપીલ  
(એલ) નં. ૩/૨૦૧૯ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨.૫.૨૦૧૯ ના આદેશને  
પડકાર્યો છે, અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ-૧, અમદાવાદને ઓરિજિનલ  
એપિલકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ અને ઓરિજિનલ એપિલકેશન નં. ૬૭૮/૨૦૧૮  
ના તેમના પ્લીડિંગ્સમાં અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નોને પ્રારંભિક  
મુદ્દાઓ તરીકે ઘડવા, ધ્યાનમાં લેવા અને નક્કી કરવા નિર્દેશ માંગ્યો છે.

૨. અરજીમાં જણાવ્યા મુજબની હકીકતો એવી છે કે સામાવાળાઓએ શિરપુર પાવર પ્રા. લિ. (જેને હવે પછી "પ્રથમ અરજદાર / ઋણ લેનાર" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) દ્વારા એમ આઈ ડી સી ધુલે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે ૩૦૦ મેગાવોટ (૧૫૦ મેગાવોટ x ૨) થર્મલ પાવર પ્લાન્ટ (જેને હવે પછી "પ્રોજેક્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) સ્થાપવા માટે નાણાં પૂરા પાડ્યા હતા, જેનો મૂળ ખર્ચ રૂ. ૧૭૬૨.૯૨ કરોડ હતો. સામાવાળાઓ નં. ૧, ૨ અને ૩, એટલે કે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, બેંક ઓફ બરોડા અને આઈડીબીઆઈ બેંક, આ માટે પ્રથમ અરજદાર સાથે ૮મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૨ ના રોજ સીઓઆર કોમન લોન એગ્રીમેન્ટ (સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ) નો અમલ કર્યો હોવાનો દાવો કરે છે. ત્યારબાદ, ઋણ લેનારના નિયંત્રણ બહારના પરિબલોને કારણે, ખર્ચમાં વધારો થયો હતો. આ ખર્ચના વધારાને પહોંચી વળવા માટે, ઋણ લેનાર, સામાવાળાઓ અને એસબીઆઈકેપ ટ્રસ્ટી કંપની લિમિટેડ (જેને હવે પછી "એસબીઆઈકેપ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) એ ૮મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ ના રોજ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ કર્યો, જેના દ્વારા ઋણ લેનારે બેંકો પાસેથી રૂ. ૧૯૨ કરોડની વધારાની નાણાકીય સહાય મેળવી.

૨.૧ જથી જુલાઈ, ૨૦૧૮ ની આસપાસ, સામાવાળાઓએ દેવાની વસૂલાત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદારો નં. ૨ અને ૩ (તેમાં સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરીકે

દર્શાવેલ) સામે લમી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ ના રોજ અરજદારો નં. ૨ અને ૩ દ્વારા સામાવાળાઓ અને એસબીઆઈકેપ ટ્રસ્ટી કંપની લિમિટેડની તરફેણમાં કરાયેલા વ્યક્તિગત ગેરંટી કરારોના આધારે ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ દાખલ કરી. ત્યારબાદ, ૧૧મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ ની આસપાસ, સામાવાળાઓએ પ્રથમ અરજદાર સામે બીજી ઓરિજિનલ એપિલિકેશન દાખલ કરી. અરજદારોએ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ની સુનાવણી કરવા અને મનોરંજન કરવા માટે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રનો સ્પષ્ટપણે અને વર્ગીકૃત રીતે વિવાદ કરતાં ઓરિજિનલ એપિલિકેશન્સના જવાબમાં એફિડેવિટ દાખલ કરી છે.

૨.૨ અરજીમાં વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે અરજદારો નં. ૨ અને ૩ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટના પક્ષકારો નથી. તદુપરાંત, ઋણ લેનારને ઓરિજિનલ એપિલિકેશનમાં પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવ્યો નથી. ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ લમી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ ના રોજ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટના અમલ પછી અમલમાં આવેલ દસ્તાવેજ પર આધારિત હોવાનું જણાય છે, જે એસબીઆઈકેપસ ની તરફેણમાં વ્યક્તિગત ગેરંટી હોવાનો દાવો કરે છે.

૨.૩ અરજદારોનો વધુમાં એવો કેસ છે કે વીજળી ક્ષેત્રને અસર કરતા વિવિધ પરિબલોને કારણે પ્રોજેક્ટને નોંધપાત્ર નાણાકીય તણાવનો સામનો કરવો પડ્યો હતો, જેના કારણે ઋણ લેનારને કોમન લોન એગ્રીમેન્ટ અને સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ હેઠળ સામાવાળાઓને વ્યાજના હતા ચૂકવવામાં મુશ્કેલી પડી રહી હતી. અરજીના મેમોરેન્ડમમાં વિગતવાર જણાવ્યા મુજબ પક્ષકારો વચ્ચે વિવિધ સંદેશાવ્યવહાર થયા હતા જેનું પરિણામ ૧૦મી મે, ૨૦૧૮ ના રોજ અરજદારોને મુદલ અને તમામ બાકી વ્યાજ સહિતની સમગ્ર લોન સુવિધા, એટલે કે રૂ. ૧૬૫૮.૧૪ કરોડ (આશરે) ની રકમ પાછી ખેંચવા માટે "કોલ અપ નોટિસ" માં આવ્યું હતું. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે તેઓએ કટોકટી ઉકેલવા અને લાંબા ગાળાનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. જોકે, સામાવાળાઓએ કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળ અરજદારો નં. ૨ અને ૩ ને "ડિમાન્ડ સર્ટિફિકેટ" જારી કર્યું હતું અને તે મળ્યાના સાત દિવસની અંદર રૂ. ૨૧૨,૦૬,૯૦,૯૮૧/- ની રકમ ચૂકવવાનું કહ્યું હતું. તેના જવાબમાં, અરજદારોએ ૨૧મી જૂન, ૨૦૧૮ નો તેમનો જવાબ આપ્યો હતો. એવું જણાય છે કે સામાવાળાઓએ અરજદારો નં. ૨ અને ૩ ના ઉક્ત પત્રનો જવાબ આપ્યો ન હતો, પરંતુ ધ રિકવરી ઓફ ડેબ્ટ્સ એન્ડ બેન્કરપ્સી, ઇનસોલ્વન્સી રિઝોલ્યુશન એન્ડ બેન્કરપ્સી ઓફ ઇન્ડિવિજ્યુઅલ્સ એન્ડ પાર્ટનરશિપ ફર્મ્સ એક્ટ, ૧૯૯૩ (જેને હવે પછી "અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) ની કલમ ૧૯ હેઠળ અહીંના અરજદારો નં. ૨ અને ૩ (મૂળ સામાવાળાઓ નં. ૧ અને ૨) સામે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ સમક્ષ સંયુક્ત રીતે ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં.

૫૫૧/૨૦૧૮ દાખલ કરી હતી અને પ્રાર્થના કરી હતી કે સામાવાળાઓને ૨૫મી જૂન, ૨૦૧૮ ના રોજ રૂ. ૨૧૨,૩૭,૧૦,૧૪૦/- ની રકમ સંયુક્ત રીતે અને અલગથી ચૂકવવાનો આદેશ અને હુકમનામું આપવામાં આવે, જેમાં ૨૬મી જૂન, ૨૦૧૮ થી ચુકવણી અને/અથવા વસૂલાત થાય ત્યાં સુધી ૧૮% વ્યાજ અને અન્ય આનુષંગિક રાહતો સામેલ છે.

૨.૪ ત્યારબાદ, સામાવાળાઓએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ સમક્ષ પ્રથમ અરજદાર સામે ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૬૭૮/૨૦૧૮ દાખલ કરી. ત્યારબાદ અરજદારોએ ઉપરોક્ત ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ના જવાબમાં તેમનો વચગાળાનો એક્ઝિડેવિટ દાખલ કર્યો જેમાં જણાવ્યું હતું કે ઘડ્યા મુજબની ઓરિજિનલ એપિલિકેશન જાળવવાપાત્ર નથી અને અરજીના મેમોરેન્ડમના ફકરા ૭૭ માં જણાવેલ કારણોસર તેમાં માંગવામાં આવેલી કોઈ રાહત આપી શકાય નહીં.

૨.૫ અરજદારો નં. ૨ અને ૩ એ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ માં વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ દાખલ કરી જેમાં પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે ધ્યાનમાં લેવા માટે અનેક પ્રશ્નો ઉઠાવવામાં આવ્યા. એવું જણાય છે કે ઉક્ત અરજીની સુનાવણી કરવામાં આવી ન હતી અને તે જ સમયે, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે ઓરિજિનલ એપિલિકેશન સાથે આગળ વધવાનો આગ્રહ રાખ્યો હતો.

ત્યારબાદ અરજદારોએ ૧૩.૧૧.૨૦૧૮ ના રોજ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ માં વચગાળાની અરજી નં. ૧૪૨૭/૨૦૧૮ તરીકે બીજી અરજી દાખલ કરી, જેમાં વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ માં માંગવામાં આવેલી રાહતો જેવી જ રાહતો માંગવામાં આવી અને વિનંતી કરી કે પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા અંગેની બાબત હાથ ધરવામાં આવે. ૧૪.૧૧.૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે સમાન અરજી પહેલેથી જ પેનિંગ હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તેને પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપી. આ પાછી ખેંચવાની મંજૂરી સમાન કારણસર નવી અરજી દાખલ કરવાની સ્પષ્ટ સ્વતંત્રતા સાથે અને અગાઉની અરજી, એટલે કે વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ માં અરજદારના અધિકારોને પ્રતિકૂળ અસર કર્યા વિના સ્પષ્ટપણે આપવામાં આવી હતી.

૨.૬ વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ ની સુનાવણી થતી ન હોવાથી અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન સાથે આગળ વધવાનો આગ્રહ રાખતી હોવાથી, અરજદારોએ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૬૧૧/૨૦૧૮ તરીકે રિટ પિટિશન દ્વારા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો અને પ્રાર્થના કરી કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ માં જણાવ્યા મુજબ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા જોઈએ અને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ. આ અરજીનો ૧૦.૧૨.૨૦૧૮ ના રોજ એ આધારે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો કે



અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ૧૪.૧૧.૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા સમાન રાહત માટે નવી અરજી દાખલ કરવા માટે આપેલી સ્વતંત્રતાનો લાભ લીધા વિના આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો.

૨.૭ ૨૨.૧૨.૨૦૧૮ ના રોજ, અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વચગાળાની અરજી નં. ૧૭૨૨/૨૦૧૮ તરીકે નવી અરજી દાખલ કરી, જેની સુનાવણી ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વચગાળાની અરજી નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૮ સાથે કરવામાં આવી. ૧૫.૧.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા બંને અરજીઓ ગુણદોષ પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

૨.૮ વ્યથિત થઈને, અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ નં. ૩/૨૦૧૯ તરીકે અપીલ દાખલ કરી અને સાથે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પેઝિંગ ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ની કાર્યવાહી પર સ્ટે માંગવા માટે પરચુરણ અરજી નં. ૭૪/૨૦૧૯ દાખલ કરી. ૨૨.૧.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા, ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે પરચુરણ અરજી નં. ૭૪/૨૦૧૯ નકારી કાઢી.

૨.૯ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ પેઝિંગ હોવા છતાં ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન સાથે આગળ વધવાનો આગ્રહ

રાખતી હોવાથી, ૨૪.૧.૨૦૧૯ ના રોજ, અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના ૨૨.૧.૨૦૧૯ ના આદેશને પડકારતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૪૪૩/૨૦૧૯ તરીકે રિટ પિટિશન દ્વારા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો. ૨૮.૧.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા, આ કોર્ટે ગુણદોષમાં ગયા વિના રિટ પિટિશનનો નિકાલ કર્યો, પરંતુ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલને અપીલ નં. ૩/૨૦૧૯ ની સુનાવણી ઝડપી કરવા અને ત્રણ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં તેનો નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે અપીલની સુનાવણી ન કરી હોવાથી અને બીજી તરફ, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે ઓરિજિનલ એપિલિકેશન સાથે આગળ વધવાનો આગ્રહ ચાલુ રાખતા, અરજદારોએ ફરી એકવાર સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૯૦૦/૨૦૧૯ તરીકે રિટ પિટિશન દ્વારા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો. ૭.૩.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા, આ કોર્ટે રિટ પિટિશનનો નિકાલ કર્યો, જ્યારે ફરી એકવાર ગુણદોષમાં ગયા વિના કારણ કે કાર્યવાહી ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પેન્ડિંગ હતી, એવું અવલોકન કરીને કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સુનાવણી વહેલી કરી શકે છે, જ્યારે તે દરમિયાન ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહી મુલતવી રાખી શકાય છે. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે ૨૭.૩.૨૦૧૯ અને ૯.૪.૨૦૧૯ ના રોજ અપીલ સાંભળી, અને ૨.૫.૨૦૧૯ ના રોજ આદેશ માટે મેટર સીએવી રાખી.

૨.૧૦ અરજદારોએ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૯૦૦/૨૦૧૯ માં પરચુરણ અરજી નં. ૧/૨૦૧૯ દ્વારા ફરી એકવાર આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો અને પ્રાર્થના કરી કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન મુલતવી રાખે કારણ કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે સુનાવણી પછી લગભગ ત્રણ અઠવાડિયા પછી આદેશ માટે મેટર રાખી હતી, પરંતુ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ ઓરિજિનલ એપિલિકેશન સાથે આગળ વધવા માટે તૈયાર હતી.

૨.૧૧ ૧૮.૪.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા, આ કોર્ટે પરચુરણ અરજીનો નિકાલ કર્યો અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને ઓરિજિનલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ની કાર્યવાહી ૬.૫.૨૦૧૯ થી આગળ મુલતવી રાખવાનો નિર્દેશ આપ્યો. ૨.૫.૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા, ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે અપીલ ફગાવી દીધી, જેના કારણે ઉપર નોંધેલ રાહતો માંગતી વર્તમાન અરજી ઉદ્ભવી છે.

૩. અરજદારો માટે મેસર્સ જે. સાગર એસોસિએટ્સના વિદ્વાન વકીલ શ્રી બિજલ છત્રપતિ સાથે વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ. એન. સોપરકરે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ તેમજ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો પર એવો દાવો કરીને પ્રહાર કર્યો કે ટ્રિબ્યુનલ અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓ કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો છે તેવું માનીને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિવાદને સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે

આ કિસ્સામાં, તે સામાવાળા બેંકો છે, એટલે કે, મૂળ અરજદારો છે જેમણે વ્યક્તિગત ગેરંટીના ખત તેમજ અન્ય દસ્તાવેજો રેકૉર્ડ પર રજૂ કર્યા છે, જેને અરજદારો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યા છે. પ્રારંભિક મુદ્દાઓ મૌખિક પુરાવા રજૂ કરવાની કોઈ જરૂરિયાત વિના સ્વીકૃત દસ્તાવેજોના આધારે નક્કી કરવાના હોય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે કોઈપણ મૌખિક પુરાવા આપ્યા વિના મુદ્દાઓ નક્કી કરવાનું શક્ય હોય, ત્યારે મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો છે અને તેને હકીકત અને કાયદાના મિશ્ર પ્રશ્નો કહી શકાય નહીં. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, કોઈપણ પ્રશ્ન જેના નિર્ધારણ માટે પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી, તે કાયદાનો પ્રશ્ન છે અને અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત તમામ મુદ્દાઓ સંપૂર્ણપણે કાયદાના પ્રશ્નો છે કારણ કે કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે કોર્ટ પાસે અધિકારક્ષેત્ર નથી એવો પ્રારંભિક મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવે છે, ત્યારે જો આવા મુદ્દા પર અરજદારોની તરફેણમાં નિર્ણય લેવામાં આવે છે, તો અરજીઓ નિષ્ફળ જશે.

૩.૧ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરફ ધ્યાન દોરતા, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે મુદ્દાઓ I અને II કોર્ટ ફીની ઉણપ સાથે સંબંધિત છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી પૂરતી કોર્ટ ફી ચૂકવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, ટ્રિબ્યુનલ માટે અરજીઓની સુનાવણી સાથે આગળ વધવું સ્વીકાર્ય નથી; તેથી, આ પ્રશ્નનો નિર્ણય પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે થવો જોઈએ.

અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે અને આ મુદ્દાઓની ગુણદોષ પર રજૂઆતો કરી છે; જોકે, એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે સામાવાળાઓએ હવે શરૂઆતમાં ચૂકવેલ કોર્ટ ફી પૂરતી હતી તેવી દલીલ કરવાના તેમના અધિકારને પ્રતિકૂળ અસર કર્યા વિના કથિત કોર્ટ ફીની ઉણપ ચૂકવી દીધી છે, આ પ્રશ્ન હવે અસ્તિત્વમાં નથી અને તેથી, આ બાબતમાં વધુ ઊંડા ઉત્તરવું જરૂરી નથી.

૩.૨ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે મુદ્દાઓ III અને IV અરજદારો નં. ૨ અને ૩ અને સામાવાળા બેંકો વચ્ચે કરારની કોઈ પૃથક્તા ન હોવાના કિસ્સામાં આવી અરજીઓ દાખલ કરવા માટે સામાવાળા બેંકોના અધિકાર સાથે સંબંધિત છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો નં. ૨ અને ૩ દ્વારા એકિઝક્યુટ કરાયેલી વ્યક્તિગત ગેરંટી કથિત રીતે સુરક્ષા ટ્રસ્ટી એસબીઆઈકેપસ ની તરફેણમાં છે અને બેંકોની તરફેણમાં નથી. અરજદારો નં. ૨ અને ૩ એ બેંકો સાથે કોઈ કરાર કર્યો નથી. આમ, બેંકો કે જેઓ કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીના પક્ષકાર નથી તેમના દ્વારા કોઈ અમલીકરણની માંગણી કરી શકાય નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે બેંકોને દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી અને/અથવા વર્તમાન કાર્યવાહી શરૂ કરવા અથવા જાળવી રાખવાનો કોઈ લોકસ સ્ટેન્ડી નથી કારણ કે બેંકો અને અરજદારો વચ્ચે કોઈ કરારની પૃથક્તા નથી અને તે રીતે, અરજદારો દ્વારા દાખલ

કરાયેલ ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન જાળવવાપાત્ર નથી અને માત્ર આ જ આધાર પર નકારી કાઢવી જોઈએ.

૩.૩ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટમાં સમાવિષ્ટ રીસાઈટ્સ "ઈ" અને "એફ" નો સંદર્ભ આપતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તે સામાવાળાઓ દ્વારા કાર્યવાહીની શરૂઆતને નકારી કાઢે છે કારણ કે વ્યક્તિગત ગેરંટી પોતે બેંકો દ્વારા ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન દાખલ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે. વ્યક્તિગત ગેરંટીના રીસાઈટ્સ "ડી" અને "એફ" અને સિક્યુરિટી ટ્રસ્ટી એગ્રીમેન્ટના રીસાઈટ્સ "ડી" અને આર્ટિકલ ૨.૧, ૨.૨, ૨.૨.૧(બી) અને (સી), ૩.૧(ઈ) અને ૪.૧(બી) નો સંદર્ભ આપીને એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું કે તે એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી ૮મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ ના રોજ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ પછી જારી કરવામાં આવી હતી, અને તેથી, વ્યક્તિગત ગેરંટી પોતે બેંકો દ્વારા ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન દાખલ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે અને બેંકો વિષયની ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન દાખલ કરી શકતી નથી.

૩.૪ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા બેંકો સિક્યુરિટી ટ્રસ્ટી એગ્રીમેન્ટ હેઠળ માત્ર લાભાર્થીઓ હોવાથી, તેઓ અરજી દાખલ કરી શકે નહીં કારણ કે માત્ર સુરક્ષા ટ્રસ્ટી, એટલે કે, એસબીઆઈકેપસ જ સામાવાળા બેંકો વતી સુરક્ષા લાગુ કરી શકે છે. ભારતીય ટ્રસ્ટ અધિનિયમ, ૧૮૮૨ ની યોજના

અને ખાસ કરીને તેની કલમ ૬, ૨૩, ૩૧ અને ૫૬ થી ૫૮ ની જોગવાઈઓ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે લાભાર્થીને માત્ર ભારતીય ટ્રસ્ટ અધિનિયમની કલમ ૫૯ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલા સંજોગોમાં જ ટ્રસ્ટના અમલ માટે દાવો કરવાનો અધિકાર છે. ભારતીય ટ્રસ્ટ અધિનિયમની કલમ ૫૯ નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૫૯. ટ્રસ્ટના અમલ માટે દાવો કરવાનો અધિકાર.—જ્યાં કોઈ ટ્રસ્ટીની નિમણૂક કરવામાં આવી ન હોય અથવા તમામ ટ્રસ્ટીઓ મૃત્યુ પામે, ઇનકાર કરે અથવા મુક્ત થાય, અથવા જ્યાં અન્ય કોઈ કારણસર ટ્રસ્ટી દ્વારા ટ્રસ્ટનો અમલ અવ્યવહાર હોય અથવા બની જાય, ત્યારે લાભાર્થી ટ્રસ્ટના અમલ માટે દાવો દાખલ કરી શકે છે, અને ટ્રસ્ટનો અમલ, શક્ય હોય ત્યાં સુધી, ટ્રસ્ટી અથવા નવા ટ્રસ્ટીની નિમણૂક થાય ત્યાં સુધી કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવશે."

એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી એસબીઆઈકેપસ ને ટ્રસ્ટી તરીકે મુક્ત કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, લાભાર્થીઓ, એટલે કે, સામાવાળા બેંકોના કહેવાથી કાર્યવાહી જાળવી શકાતી નથી.

૩.૫ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે વ્યક્તિગત ગેરંટી સામાવાળા બેંકોની તરફેણમાં બનાવવામાં આવી નથી તે હકીકત બેંકો દ્વારા જાતે જ રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના સાદા વાંચન પરથી સ્પષ્ટ છે અને કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી. એવો આગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રશ્ન IV દ્વારા સૂચવ્યા મુજબ બેંકોને દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર છે કે કેમ તે પ્રશ્ન પ્લીડિંગ અને દસ્તાવેજોના અભ્યાસ પરથી અને સંબંધિત કાયદા અને પક્ષકારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓની વિચારણા પરથી નક્કી કરી શકાય છે, જે તેને કાયદાનો પ્રશ્ન બનાવે છે.

૩.૬ અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું એ દર્શાવવા માટે કે તે માત્ર બેંક અથવા નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા અરજી કરવા અંગે વિચાર કરે છે. અધિનિયમની કલમ ૨(ડી) અને ૨(એચ) નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જે અનુક્રમે "બેંક" અને "નાણાકીય સંસ્થા" ની વ્યાખ્યા આપે છે, એ રજૂ કરવા માટે કે એસબીઆઈકેપસ, એટલે કે, સુરક્ષા ટ્રસ્ટી, ન તો બેંક છે ન તો નાણાકીય સંસ્થા છે અને તેથી, અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવા સક્ષમ નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા બેંકો લાભાર્થીઓ હોવાથી, ટ્રસ્ટને જીવંત રાખીને, અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ અરજી કરી શકતી નથી અને તેથી, દાખલ કરાયેલ અરજી સક્ષમ નથી.



૩.૭ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત આદેશોનો સંદર્ભ આપતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે બંને ટ્રિબ્યુનલ તેમની સત્તાઓના વ્યાપ અને સીમાને સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અધિનિયમની કલમ ૨૨ ના આધારે, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ કોડ દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી બંધાયેલી નથી, પરંતુ તેની પાસે વ્યાપક સત્તાઓ છે જેમ કે સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ક્રેડિટ એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિ. વિ. ગ્રેન્ડો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ., (૧૯૯૯) ૪ એસસીસી ૭૧૦ માં ઠરાવવામાં આવ્યું છે, જેમાં કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે અધિનિયમની કલમ ૨૨ કહે છે કે ટ્રિબ્યુનલ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી બંધાયેલી રહેશે નહીં, તેનો અર્થ એવો નથી કે તેને સિવિલ પ્રોસિજર કોડમાં સમાવિષ્ટ કોર્ટની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર રહેશે નહીં. તેના બદલે, ટ્રિબ્યુનલ સિવિલ પ્રોસિજર કોડથી આગળ જઈ શકે છે અને તેની સત્તાઓ પર માત્ર એટલો જ અંકુશ છે કે તેણે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવાનું રહે છે.

૩.૮ આઈટીસી લિમિટેડ વિ. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, (૧૯૯૮) ૨ એસસીસી ૭૦ ના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અપીલકર્તાએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કોડના ઓર્ડર VII ના નિયમ ૧૧ હેઠળ અરજી કરી હતી, જેને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નકારી

કાઢવામાં આવી હતી. અપીલકર્તા ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલમાં ગયા, જેણે અપીલ ફગાવી દીધી. સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે દાવામાં મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા છે તે હકીકત અપીલકર્તા દ્વારા ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પર વિચારણા કરવામાં આડે આવી શકે નહીં. કોર્ટે ત્યારબાદ તપાસ કરી કે શું દાવાની અરજીમાંના આક્ષેપો બેંક દ્વારા વસૂલાત માટે અપીલકર્તા સામે દાવાનું કારણ સાબિત કરે છે અને જોયું કે દાવાની અરજીમાંના આક્ષેપો પરથી પણ અપીલકર્તા સામે દાવાનું કોઈ કારણ નથી અને ઠરાવ્યું કે દાવાની અરજી સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ નકારી કાઢવા પાત્ર હતી.

એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આમ, જોકે અધિનિયમની કલમ ૨૨ કોડના ઓર્ડર VII ના નિયમ ૧૧ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપતી નથી, સુપ્રીમ કોર્ટે ગુણદોષ પર તેના હેઠળની અરજી પર વિચારણા કરી છે. તેથી, પ્રારંભિક મુદ્દાઓ નક્કી કરવા માટે કોડના ઓર્ડર XIV ના નિયમ ૨ ની જોગવાઈઓ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહી માટે પણ લાગુ પડશે.

૩.૯ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રસ્તાવિત પ્રશ્નો V અને VI વ્યક્તિગત ગેરંટી માટે વિચારણા ના અભાવ અને પરિણામે, વિચારણાના અભાવે વ્યક્તિગત ગેરંટી રદબાતલ હોવા સાથે સંબંધિત છે. એવું રજૂ કરવામાં

આવ્યું હતું કે આ બંને સૂચિત મુદ્દાઓ કાયદાના મુદ્દાઓ છે અને તેમાં તથ્યોની કોઈ તપાસ અથવા પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તે એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે સામાવાળા બેંકો તરફથી કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓ, એટલે કે, અહીંના અરજદારો નં. ૨ અને ૩ ની તરફેણમાં કોઈ સ્વતંત્ર વિચારણા થઈ નથી. તેથી, પ્રશ્ન એ ઊભો થાય છે કે શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૫ હેઠળ જરૂરી કોઈ વિચારણા દ્વારા સમર્થિત હોવાનું કહી શકાય, જે કાયદાનો સ્પષ્ટ પ્રશ્ન છે. કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીના અમલ માટે કોઈ વિચારણાની ગેરહાજરીમાં, શું તે કાયદામાં લાગુ કરી શકાય છે કે કેમ, તે સંબંધિત મુદ્દો એવો છે જે સંબંધિત કાયદા અને પક્ષકારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓના આધારે નક્કી થવો જોઈએ, કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર વગર, જે તેને કાયદાનો પ્રશ્ન બનાવે છે. આવી રજૂઆતોના સમર્થનમાં, રામ નારાયણ વિ. લેફ્ટનન્ટ કર્નલ હરિ સિંહ, ૧૯૬૩ એસસીસી ૪૩૦ ના કેસમાં રાજસ્થાન હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૧૩. ઉપરોક્ત તમામ કેસો તેમજ કલમ ૧૨૭ ની ભાષા પરથી તે સ્પષ્ટપણે ઉભરી આવે છે કે ગેરંટીના કરારની માન્યતા ટકાવી રાખવા માટે લેણદારે મુખ્ય દેવાદારના લાભ માટે કંઈક કર્યું હોવું જોઈએ. જોકે, ગેરંટીના અમલ સમયે લાભ આપવામાં આવે છે કે

કેમ અથવા ભૂતકાળનો લાભ પણ આવી સગાઈને ટકાવી રાખવા માટે માન્ય વિચારણા બની શકે છે કે કેમ તે અંગે થોડો મતભેદ છે.

Xxxx"

"૧૪. ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૨૭ ના ઉદાહરણ (સી) નો સંદર્ભ લઈ શકાય. તે વાંચે છે:

"એ. બી ને માલ વેચે છે અને પહોંચાડે છે. સી. ત્યારબાદ, વિચારણા વિના, બી ની ખામી પર તેમના માટે ચૂકવણી કરવા સંમત થાય છે. કરાર રદબાતલ છે."

આ ઉદાહરણ પરથી, હું મારા એ નિષ્કર્ષ પર દ્રઢ અનુભવું છું કે મુખ્ય દેવાદારના લાભ માટે કરવામાં આવેલ કંઈપણ અથવા આપેલું વચન તેના માટે વિચારણા રચવા માટે જામીનદારના ગેરંટીના કરાર સાથે સમકાલીન હોવું જોઈએ. કોઈપણ વિચારણા વિના ત્યારબાદ કરવામાં આવેલ ગેરંટીનો કરાર રદબાતલ છે. એ આઈ આર ૧૯૪૦ ઓઉધ ૩૪૬ માં નક્કી કરાયેલ કેસ, જોકે, એવું નિર્ધારિત કરે છે કે કલમ ૧૨૭ માં 'કરેલ' શબ્દનો ઉપયોગ એ અનુમાન સૂચક છે કે મુખ્ય દેવાદારને ભૂતકાળનો લાભ સારી

વિચારણા બની શકે છે. ખૂબ જ આદર સાથે, મને ખેદ છે, હું આ ચુકાદામાં તેમના લોર્ડશિપ્સ દ્વારા કરવામાં આવેલા અર્થઘટન સાથે સંમત થઈ શકતો નથી. તે 'કરેલ' શબ્દને અફુદરતી અર્થ આપી રહ્યો છે. કલી ચરણના કેસમાં, એ આઈ આર ૧૮૧૮ પી સી ૨૨૬ માં સંજોગો એવા હતા કે જોકે કરાર બાદમાં અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તે અગાઉના કરારના અનુસંધાનમાં હતો. ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૨૭ માં ઉદાહરણ (સી) એ વિચારણાને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢે છે જે અવધ કોર્ટે ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૨૭ ને આપવાનું પસંદ કર્યું છે. આ સિવાય વાદી દ્વારા મૂળ રીતે સેટ કરવામાં આવેલ કેસ એવો હતો કે આંક ૨ માં તેની વિચારણા માટે રોકડ હતી. લેફ્ટનન્ટ કર્નલે તેમના લેખિત જવાબમાં આ હકીકતને પડકારી હતી અને વાદીએ સુનાવણી દરમિયાન તેનો કેસ બદલી નાખ્યો હતો. આંક ૨ ના અમલ સમયે વાદી તરફથી હરિસિંહને કોઈ વિચારણા પસાર થઈ ન હતી અને તે દિવસે તેમના લાભ માટે કંઈ કરવામાં આવ્યું ન હતું. તેથી, ગેરંટીનો કરાર, મારા મતે, વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ દ્વારા યોગ્ય રીતે વિચારણા વિનાનો હોવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું છે."

૩.૧૦ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સૂચિત મુદ્દાઓ VII અને VIII વ્યક્તિગત ગેરંટી ત્રિપક્ષીય કરારો ન હોવા સાથે સંબંધિત છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ મુદ્દાઓ પણ કાયદાના પ્રશ્નો છે. એ મુદ્દો નક્કી કરવો કે શું કોઈ કરાર અથવા ગોઠવણ જે સ્વીકાર્ય રીતે ધીરાણકર્તા, ઋણ લેનાર અને ગેરંટર વચ્ચેનો ત્રિપક્ષીય કરાર નથી, તેને ગેરંટી તરીકે ગણી શકાય કે કેમ, તેમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ સંબંધિત દસ્તાવેજો, કાયદા અને પક્ષકારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓની વિચારણા પરથી નક્કી કરી શકાય છે, જે તેને કાયદાનો પ્રશ્ન બનાવે છે.

૩.૧૧ સૂચિત મુદ્દાઓ IX અને XII તરફ ધ્યાન દોરતા, જે રકમ બાકી ન હોવા સાથે સંબંધિત છે અને તેથી, બેંકો દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણી અકાળ છે, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ મુદ્દાઓ તેમના નિર્ણય માટે, માત્ર બેંકો દ્વારા જ રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો વાંચવા અને સમજવાની જરૂર છે અને કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી.

૩.૧૨ સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટના આર્ટિકલ ૨.૧૨ નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો એ રજૂ કરવા માટે કે તે એવું વિચારે છે કે ચુકવણીની જવાબદારી શેડ્યૂલ IV માં દર્શાવેલ ચુકવણી શેડ્યૂલ અનુસાર હોવી જોઈએ. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે શેડ્યૂલ IV ના સંદર્ભમાં, તેમાં અસ્થાયી ચુકવણી શેડ્યૂલ

વિચારવામાં આવ્યું છે, પરંતુ તે આખરે પ્રદાન કરે છે કે ચુકવણી શેડ્યૂલ અસ્થાયી છે અને પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થવાના સમયે નક્કી કરવામાં આવનાર સીઓડી ના આધારે નક્કી કરવામાં આવશે. સીઓડી અથવા કોમર્શિયલ ઓપરેશન ડેટ એટલે એવી તારીખ કે જેના પર પ્રોજેક્ટ વ્યાપારી કામગીરી શરૂ કરે છે અને લાઇ એ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર આવ્યું હોય. પ્રોજેક્ટ એટલે મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં ધુલે જિલ્લાના શિંદખેડા તાલુકામાં એમ આઇ ડી સી, નરદાના ખાતે ૨ x ૧૫૦ મેગાવોટ થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટ. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સ્વીકાર્ય રીતે, પ્રોજેક્ટની વ્યાપારી કામગીરી શરૂ થઈ નથી અને પરિણામે, પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયો નથી. પ્રોજેક્ટના ધારેલા માપદંડો અનુસાર પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થવાના પુરાવા તરીકે પ્રોજેક્ટ માટે ધીરાણકર્તાઓના સ્વતંત્ર એન્જિનિયર દ્વારા જારી કરવામાં આવનાર "પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર" જારી કરવામાં આવ્યું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ "નિયત તારીખ" વ્યાખ્યાયિત કરે છે અને તે મુજબ, કથિત બાકી મુદલ માટેની નિયત તારીખ હજુ આવી નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેથી, સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટની શરતોમાં, મુદલ ચુકવણીનો કોઈ ભાગ ચુકવણી માટે બાકી નથી/હતો. સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટના અન્ય વિવિધ કલમોનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, એ રજૂ કરવા માટે કે સીઓઆર ફેસિલિટી પાછી ખેંચવા માટે કોઈ માન્ય અને કાનૂની માંગણીની ગેરહાજરીમાં, કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળના કોઈપણ દાવાઓનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી.

૩.૧૩ રાઘવેન્દ્ર શરણ સિંહ વિ. રામ પ્રસન્ન સિંહ, ૨૦૧૮ એસસીસી ઓનલાઇન ૩૭૨ માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ટ્રાયલ કોર્ટે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને દાવાની અરજી નકારી કાઢવા માટે મૂળ સામાવાળા દ્વારા સબમિટ કરેલી અરજી નકારી કાઢી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઇકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો કે મર્યાદા ના સંબંધમાં પ્રશ્ન એ કાયદા અને હકીકતોનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે, જે પક્ષકારો પુરાવા રજૂ કર્યા પછી જ નક્કી કરી શકાય છે, તેના સંદર્ભમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે શ્યામ લાલ ઉર્ફે કુલદીપ વિ. સંજીવ કુમાર, (૨૦૦૯) ૧૨ એસસીસી ૪૫૪, એન.વી. શ્રીનિવાસ મૂર્તિ વિ. મરિયમ્મા, (૨૦૦૫) ૫ એસસીસી ૫૪૮ તેમજ રામ પ્રકાશ ગુપ્તા વિ. રાજીવ કુમાર ગુપ્તા, (૨૦૦૭) ૧૦ એસસીસી ૫૯ ના કેસોમાં અવલોકન કર્યા મુજબ, દાવાની અરજીમાંના કથનો ધ્યાનમાં લેતા જો એવું જણાય કે દાવો સ્પષ્ટપણે મર્યાદાના કાયદા દ્વારા બાધિત છે, તો તેને સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને નકારી શકાય છે.

૩.૧૪ કલકત્તા હાઇકોર્ટના અરુણ ભરત રામ અને અન્ય વિ. પંજાબ નેશનલ બેંક, મેનુ/ડબલ્યુબી/૦૯૮૯/૨૦૧૮ ના કેસમાં નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે મર્યાદા



અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ અરજી મંજૂર કરવામાં અધિકારક્ષેત્રની કોઈ ભૂલ કરી નથી. ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના શ્રી બિરેશ્વર દાસ મોહપાત્રા અને અન્ય વિ. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, મેનુ/ઓઓર/૦૨૨૪/૨૦૦૬ ના કેસમાં નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે SI સીએ ની કલમ ૨૦ હેઠળ આપવામાં આવેલી બીઆઈએફઆર ની ભલામણો પર શરૂ કરાયેલ વિનિંડગ અપ કાર્યવાહીને અવગણીને ડીઆરટી ની કાર્યવાહી આગળ વધી શકે નહીં. કોર્ટે તદનુસાર ડીઆરટી ને એ નક્કી કરવા નિર્દેશ આપ્યો કે શું, તેની સમક્ષ લેવામાં આવેલા વાંધાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, હાઈકોર્ટ સમક્ષ વિનિંડગ અપ કાર્યવાહી પેનિંડગ હોવા છતાં કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાય છે.

૩.૧૫ નિષ્કર્ષમાં, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે આ દલીલોને કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી અને તેથી, આ મુદ્દાઓને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરવા માટે નિર્દેશ આપવો જોઈએ.

૪. અરજીનો વિરોધ કરતા, સામાવાળા બેંકો માટેના વિદ્વાન વકીલ મેસર્સ શાર્દુલ અમરચંદ મંગલદાસ એન્ડ કંપનીના શ્રી ગૌરવ મોહંતીએ રજૂઆત કરી હતી કે અધિનિયમમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેમાં ડેબ્ટર્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને હકીકતના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓ અલગથી ઘડવા અને નક્કી કરવા જરૂરી હોય અને અધિનિયમ હકીકતોની

વિચારણા કર્યા વિના કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓની વિચારણા કરવાનું કલ્પતું નથી. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અધિનિયમની કલમ ૧૯ અધિનિયમ હેઠળ અરજી મળ્યા પછી ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અનુસરવામાં આવતી પ્રક્રિયાને સંપૂર્ણ રીતે નિર્ધારિત કરે છે, જે હકીકતોની વિચારણા કર્યા વિના કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓની વિચારણા કરવાનું કલ્પતી નથી. પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા અને તપાસવાનો સાંકડો વિવેકાધિકાર માત્ર કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ સિવિલ કોર્ટને જ આપવામાં આવ્યો છે, જેમાં કાયદા અને હકીકત બંનેના મુદ્દાઓ એક જ દાવામાં ઉદ્ભવે છે, અને કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે કેસ અથવા તેનો કોઈ ભાગ માત્ર કાયદાના મુદ્દાઓ પર જ નિકાલ થઈ શકે છે, તે પહેલા તે મુદ્દાઓની તપાસ કરશે, અને તે હેતુ માટે, જો તે યોગ્ય લાગે તો, કાયદાના મુદ્દાઓ નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી હકીકતના મુદ્દાઓની પતાવટ મુલતવી રાખી શકે છે. જોકે, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા માટે કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ સિવિલ કોર્ટની વિવેકાધીન સત્તા આપવામાં આવી નથી.

૪.૧ અધિનિયમની કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૧) નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, એ રજૂ કરવા માટે કે તે સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે તે અધિનિયમ હેઠળની અરજીમાં ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની પ્રક્રિયાને કોડની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી. આથી, કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ

પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા માટેની જોગવાઈઓ અધિનિયમ હેઠળ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને લાગુ પડતી નથી. ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ માટે ધારાસભા દ્વારા એકમાત્ર શરત કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શન મેળવવાની છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોઈ મુદ્દાને શુદ્ધ કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરાવવા માટે દાવેદારને ઉપલબ્ધ અધિકાર, એ કોડ દ્વારા પૂરો પાડવામાં આવેલ માત્ર પ્રક્રિયાગત અધિકાર છે અને જો કાયદો સ્પષ્ટપણે તેના માટે પ્રદાન ન કરતો હોય તો દાવેદાર દ્વારા અધિકાર તરીકે તેની માંગ કરી શકાતી નથી. એવો આગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો કે એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે દરેક દાવેદારને વાસ્તવિક કાયદામાં નિહિત અધિકાર છે, પરંતુ પ્રક્રિયાગત કાયદામાં આવો કોઈ અધિકાર અસ્તિત્વમાં નથી.

૪.૨ વિદ્વાન વકીલે આગળ રજૂઆત કરી કે જ્યારે કોડની જોગવાઈઓ અધિનિયમ હેઠળ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને લાગુ પડતી નથી, ત્યારે ધારાસભાએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને અધિનિયમની કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) માં દર્શાવ્યા મુજબ માત્ર પુરાવા મેળવવા, નિર્ણયોની સમીક્ષા, શોધ, સમન્સ વગેરે જેવી પ્રક્રિયાના ચોક્કસ કેસોમાં સિવિલ કોર્ટની સત્તા આપી છે. જોકે, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને આપવામાં આવેલી આ પ્રક્રિયાગત સત્તાઓમાંથી કોઈપણ કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓને ઘડવાની અને પહેલા નક્કી કરવાની સત્તાનો સમાવેશ કરતું નથી.

૪.૩ એવું દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળ કલ્પવામાં આવેલી પ્રક્રિયા એ બેંકોને જાહેર નાણાંની જંગી રકમ વસૂલવાની મંજૂરી આપવા માટે વસૂલાતના કેસોના ઝડપી ઉકેલ માટે કલ્પવામાં આવેલી સંક્ષિપ્ત પ્રક્રિયા છે જે અગાઉ લાંબા મુકદ્દમાઓમાં અટવાઈ જતી હતી. તેથી, જો પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા માટેની જોગવાઈ અધિનિયમની કલમ ૨૨ માં વાંચવામાં આવે છે, તો અધિનિયમનો સમગ્ર ઉદ્દેશ્ય અને હેતુ નિષ્ફળ જશે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અધિનિયમની કલમ ૧૯ અને કલમ ૨૨ ને એકસાથે વાંચતા, તે સ્પષ્ટ છે કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને હકીકતના મુદ્દાઓની તપાસ કરતા પહેલા કાયદાના મુદ્દાઓ ઘડવા અને તપાસવા માટે કોડ હેઠળ સિવિલ કોર્ટની વિવેકાધીન સત્તા આપવામાં આવી નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અધિનિયમની સંપૂર્ણ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે અધિનિયમમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેમાં ટ્રિબ્યુનલને હકીકતના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓ અલગથી ઘડવા અને નક્કી કરવા જરૂરી હોય.

૪.૪ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા નથી એ દલીલને પ્રતિકૂળ અસર કર્યા વિના, અન્યથા પણ પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો નથી, પરંતુ માત્ર

હકીકતના પ્રશ્નો છે અને તેને કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કલ્પના મુજબ કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓ કહી શકાય નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ તેમજ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ બંનેએ યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું છે કે સૂચિત મુદ્દાઓ કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કાયદાનો શુદ્ધ પ્રશ્ન એ છે કે જ્યાં સામાવાળા દાવો કરે છે કે પ્લીડિંગ્સમાંના તમામ આક્ષેપોની સત્યતા સ્વીકારવા છતાં, દાવો કાયદામાં જાળવવાપાત્ર નથી, જે વર્તમાન કેસમાં એવું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ભલે કોડનો ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ લાગુ પડતો હોય, તો પણ મુદ્દાઓને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરી શકાય છે જો તે (એ) કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત હોય, અથવા (બી) તે સમયે અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા દાવા માટે અવરોધ ઉભો કરવામાં આવ્યો હોય. સૌરાષ્ટ્ર સિમેન્ટ એન્ડ કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. અને અન્ય વિ. એસ્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પી. લિ. અને અન્ય, (૧૯૮૯) ૩૦(૨) જીએલઆર ૧૨૬૩ ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૧૯. ૧૯૭૬ માં આ જોગવાઈમાં સુધારા પછી, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે ધારાસભાએ દાવાઓની ટુકડે-ટુકડે સુનાવણીને નાપસંદ કરી છે. કારણ સ્પષ્ટ છે. જો, કોઈ પ્રારંભિક મુદ્દા પર, દાવાની સુનાવણી કરવામાં આવે અને જો મુદ્દો કોઈ એક યા બીજી રીતે

નક્કી કરવામાં આવે, તો તે અપીલ અથવા રિવિઝન દ્વારા વધુ કાર્યવાહી તરફ દોરી જશે. સંખ્યાબંધ વર્ષો વીતી જશે અને આખરે જ્યારે હાયરાકીમાં પહોંચેલી સર્વોચ્ચ અદાલત કોઈ એક યા બીજી રીતે મામલો નક્કી કરશે, ત્યારે એવો તબક્કો આવી શકે છે કે જ્યાં દાવાની વધુ સુનાવણી કરવી પડે અને તેમાં વિલંબનો ઘણો સમય સામેલ હોય અને પક્ષકારો દાવાઓની આવી ટુકડે-ટુકડે સુનાવણી પાછળના સમય પસાર થવાથી સંપૂર્ણપણે થાકી જશે અને નિરાશ થઈ જશે. દાવેદાર જનતા માટે આવા વિલંબ અને નિરાશાને ટાળવાના હેતુથી, સુધારેલા ફોર્મમાં ઓર્ડર ૧૪, નિયમ ૨ ની આ જોગવાઈ કાનૂન પુસ્તક માં લાવવામાં આવી છે. પરિણામે, આ જોગવાઈનો અંતર્ગત સિદ્ધાંત પ્રશંસનીય અને ફાયદાકારક છે. આ જોગવાઈ મુજબ, ધારાસભા દ્વારા એ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે નીચેના અપવાદરૂપ સંજોગોને બાદ કરતા તમામ મુદ્દાઓ પર દાવાની સુનાવણી સંપૂર્ણ રીતે થવી જોઈએ, જેમાં પ્રારંભિક મુદ્દાઓની સુનાવણીની મંજૂરી આપી શકાય:

(૧) કે સંબંધિત મુદ્દો કાયદાનો શુદ્ધ મુદ્દો હોવો જોઈએ, જેનો અર્થ એ છે કે મુદ્દાને સાબિત કરવા અથવા રદિયો આપવા માટે પુરાવા રજૂ કરવાના કોઈ પ્રશ્નને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. કાયદા

અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દાને પણ પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે ચલાવી શકાતો નથી;

(૨) કાયદાના શુદ્ધ મુદ્દા તરીકે પણ, પ્રારંભિક મુદ્દો ત્યારે જ ઘડી અને ચલાવી શકાય છે જો તે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નને સ્પર્શતો હોય; અથવા

(૩) કાયદાનો આવો શુદ્ધ મુદ્દો કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈ દ્વારા કાર્યવાહી બાધિત હોવા અંગે પ્રશ્ન ઉભો કરતો હોય."

જ.પ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કરાર માટે વિચારણાનો અભાવ, ધીરાણકર્તાઓના લોકસ સ્ટેન્ડી વગેરે જેવા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ વ્યક્તિગત ગેરંટીની સંબંધિત કલમોની તપાસની રચના કરે છે અને તે કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ ના આદેશ દ્વારા કલ્પના કરાયેલ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નનો ખ્યાલ ડેમ્યુરર ના અંગ્રેજી કાયદાના ખ્યાલમાંથી લેવામાં આવ્યો છે, જ્યારે વર્તમાન કેસમાં ડેમ્યુરરનો ખ્યાલ લાગુ પડશે નહીં કારણ કે અરજદારોએ ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનમાં સામાવાળાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સ્વીકાર્યા નથી. પૃથ્વી રાજ વિ. મુન્નાલાલ,

૧૯૫૭ આરએલડબલ્યુ ૩૨૩ ના કેસમાં રાજસ્થાન હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૭. આગળનો પ્રશ્ન, જે તરત જ ઉભો થાય છે, તે એ છે કે શું અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ અને સરળ મુદ્દાઓ છે. આ સંદર્ભમાં, અમે સૌકાબાઈ વિ. તુકોજરાવ હોલ્કર (૧) માં બ્યુમોન્ટ સી. જે. ના અવલોકનોનો સંદર્ભ આપી શકીએ છીએ. વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશ ઓર્ડર XIV ના નિયમ ૨ ના વ્યાપ પર વિચાર કરી રહ્યા હતા, અને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું –

તે નિયમ ૨ એ પ્રથા રજૂ કરવાના હેતુથી હોવાનું જણાય છે જે ઇંગ્લેન્ડમાં, જ્યુડિકેયર એક્ટ, ૧૮૭૩ ના પસાર થતા પહેલા, "ડેમ્યુરર" તરીકે જાણીતી હતી. તેનો અર્થ એ છે કે સામાવાળા કહી શકે છે કે, દાવાના નિવેદનમાંના તમામ આક્ષેપોની સત્યતા ધારીને, તેમ છતાં કાયદાના દૃષ્ટિકોણથી દાવાનું નિવેદન કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ દર્શાવતું નથી, અને તેથી, દાવો ફગાવી દેવો જોઈએ.

આ પ્રકારનો કાયદાનો મુદ્દો છે જે ઓ. XIV, r.૨ હેઠળ પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરવા માટે જરૂરી છે."



"૯. જો આપણે આદર સાથે એમ કહી શકીએ, તો અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દા સાથે આ જ પરિસ્થિતિ છે. જ્યાં પક્ષકારો વચ્ચે હકીકતો અંગે કોઈ વિવાદ નથી, અને દાવાની અરજીમાં આક્ષેપિત હકીકતો સામાવાળા દ્વારા સાચી તરીકે સ્વીકારવામાં આવે છે, અને તે હજુ પણ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવે છે, ત્યારે આ રીતે ઉદ્ભવતો અધિકારક્ષેત્રનો મુદ્દો કાયદાનો મુદ્દો છે. પરંતુ જો વાદી એવો આક્ષેપ કરે છે કે કોર્ટ પાસે અધિકારક્ષેત્ર છે, ધારો કે એ આધાર પર કે સામાવાળા કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં રહેવાસી હતો ભલે કાર્યવાહીનું કારણ બીજે ક્યાંક ઉદભવ્યું હોય, અને સામાવાળા એ આધાર પર અધિકારક્ષેત્ર સામે વાંધો ઉઠાવે છે કે તે અધિકારક્ષેત્રમાં રહેવાસી નથી, તો અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન ચોક્કસપણે ઉભો થાય છે, પરંતુ તે શુદ્ધ અને સરળ કાયદાનો પ્રશ્ન નથી. પ્રથમ હકીકતના પ્રશ્નનું નિર્ધારણ કરવાનું રહે છે, એટલે કે, સામાવાળાનું રહેઠાણ, અને તે પછી જ નક્કી કરી શકાય છે કે કોર્ટ પાસે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર છે કે નહીં. આવા કિસ્સામાં, અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન ઓ. XLV, આર.૨ ના અર્થમાં કાયદાનો પ્રશ્ન નથી, અને કોર્ટ તે જોગવાઈ હેઠળ કોઈપણ પક્ષકારની વિનંતી પર પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરવા માટે બંધાયેલી નથી. અલબત્ત,

આનો અર્થ એવો નથી થતો કે કોર્ટ તેને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી ન પણ કરે જો તેને લાગે કે તે તે મુદ્દાને નક્કી કરીને દાવાનો નિકાલ કરી શકે છે, જ્યાં તેને લાગે છે કે પ્રથમદર્શી રીતે એવી શક્યતાઓ છે કે તે એવું ઠરાવશે કે કોર્ટ પાસે અધિકારક્ષેત્ર નહોતું. પરંતુ સામાન્ય રીતે કહીએ તો, જ્યાં અધિકારક્ષેત્રને લગતા મુદ્દામાં કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દાઓ ઉભા થાય છે, ત્યાં અમારા મતે કોર્ટ માટે એ કહેવું અયોગ્ય નહીં હોય કે તે કેસમાં અન્ય મુદ્દા સાથે અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન પણ નક્કી કરશે."

૪.૬ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો, એટલે કે, વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓએ અસંખ્ય પ્રસંગોએ તેમની અરજી, ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનમાં પ્લીડિંગ્સ, લેખિત રજૂઆતો તેમજ રિટ અરજીની સુનાવણી દરમિયાન મૌખિક દલીલોમાં રજૂઆત કરી છે કે ધીરાણકર્તાઓએ ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનમાં ખોટું નિવેદન આપ્યું છે કે ધીરાણકર્તાઓની તરફેણમાં વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓ દ્વારા વ્યક્તિગત ગેરંટી એક્ટિવિટી કરવામાં આવી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ વિવાદનો પ્રથમ જટિલ મુદ્દો છે જેના પર વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓના બચાવની સમગ્ર ધરી ટકેલી છે. તેથી, રાજસ્થાન હાઇકોર્ટના ઉપરોક્ત નિર્ણયની શરતોમાં "દાવાની અરજીમાં આક્ષેપિત હકીકતો" "સામાવાળા દ્વારા સાચી તરીકે સ્વીકારવામાં આવતી નથી".

૪.૭ અરજદારો દ્વારા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે ઉઠાવવામાં આવેલા વ્યક્તિગત મુદ્દાઓ તરફ ધ્યાન દોરતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ધીરાણકર્તાઓ દ્વારા કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીનો અમલ જાળવવાપાત્ર છે કે કેમ જ્યારે કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી ધીરાણકર્તાઓની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવી નથી તેવો મુદ્દો છે, જ્યારે અરજદારો રજૂઆત કરે છે કે ધીરાણકર્તાઓની તરફેણમાં કોઈ વ્યક્તિગત ગેરંટી અસ્તિત્વમાં નથી; ધીરાણકર્તાઓ રજૂઆત કરે છે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી તેમની તરફેણમાં એકિઝક્યુટ કરવામાં આવી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ, તેથી, હકીકત અને કાયદાનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે કારણ કે તે વ્યક્તિગત ગેરંટી ધીરાણકર્તાની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવી હતી કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે વ્યક્તિગત ગેરંટીની તપાસની જરૂર છે.

૪.૮ બીજા મુદ્દા તરીકે કે શું ધીરાણકર્તાઓને કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી પર દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર છે કે કેમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારોએ રજૂઆત કરી છે કે માત્ર સુરક્ષા ટ્રસ્ટી જ વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળ પગલાં લેવા માટે હકદાર છે; જ્યારે સામાવાળાઓનો દાવો એવો છે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી ધીરાણકર્તાઓને વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળ પગલાં લેવાની સત્તા આપે છે, અને તેથી, આ હકીકતનો પ્રશ્ન છે કારણ કે તેને વ્યક્તિગત ગેરંટીની સંબંધિત કલમોની તપાસની જરૂર છે.

૪.૯ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે મુદ્દાઓ V અને VI ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૫ હેઠળ જરૂરી કોઈ વિચારણા દ્વારા સમર્થિત ન હોવા સાથે સંબંધિત છે. જ્યારે અરજદારોએ રજૂઆત કરી છે કે સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ પછી એક્ઝિક્યુટ કરવામાં આવેલ વ્યક્તિગત ગેરંટી વિચારણાના અભાવે રદબાતલ છે; તે સામાવાળાઓનો કેસ છે કે સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ અને વ્યક્તિગત ગેરંટી બંને એક જ દિવસે એક્ઝિક્યુટ કરવામાં આવ્યા હતા અને વધુમાં, કે ભારતીય કરાર અધિનિયમ ભૂતકાળની વિચારણા ને આવરી લે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેથી, આ હકીકત અને કાયદાના મિશ્ર પ્રશ્નો છે કારણ કે તેમને વિચારણા ઓળખવા માટે વ્યક્તિગત ગેરંટીની તપાસની જરૂર છે.

૪.૧૦ મુદ્દાઓ VII અને VIII ના સંદર્ભમાં જે સંબંધિત છે કે શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી, ત્રિપક્ષીય ગોઠવણ અથવા કરાર ન હોવા છતાં, તેને ગેરંટી તરીકે બિલકુલ ગણી શકાય કે કેમ, અને શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી, કલમ ૧૨૬ હેઠળ કલ્પના મુજબ ગેરંટી ન હોવા છતાં, ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૧૨૭ ની જોગવાઈમાં આવશે કે કેમ. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ બંને મુદ્દાઓ કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો ઉભા કરે છે કારણ કે તેમને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા

તપાસ અને પુષ્ટિની જરૂર છે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી એ ગેરંટી નથી જે પુરાવા રજૂ કર્યા વિના હાથ ધરી શકાય નહીં.

૪.૧૧ મુદ્દાઓ IX, X, XI અને XII ના સંબંધમાં, જે "નિયત તારીખ" સાથે સંબંધિત છે તેમજ શું પ્રોજેક્ટની વ્યાપારી કામગીરી શરૂ ન થવાની ગેરહાજરીમાં સામાવાળાઓ દ્વારા અરજદારો સામે માંગવામાં આવેલી રકમ બિલકુલ બાકી છે કે કેમ, અને શું વ્યક્તિગત ગેરંટીનો અમલ અકાળ છે; એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ, સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ હેઠળ બાકી રકમ હજુ સુધી બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર બની નથી; જ્યારે સામાવાળાઓ આવી હકીકતોનો વિવાદ કરી રહ્યા છે, અને તેથી, આ મૂળભૂત રીતે હકીકતના પ્રશ્નો છે જેને વ્યક્તિગત ગેરંટીની સંબંધિત કલમોની તપાસની જરૂર છે.

૪.૧૨ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેથી, એવું માની લેવામાં આવે તો પણ કે અરજદારો/વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓએ ખરેખર કાયદાના સંબંધિત પ્રશ્નો ઉઠાવ્યા છે, વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના તમામ કથિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓ વર્તમાન ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનમાં હકીકતના મુદ્દાઓ સાથે અસ્પષ્ટ રીતે જોડાયેલા છે અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેની એકસાથે સુનાવણી થવી જોઈએ.

જ.૧૩ તેમની રજૂઆતોને સમર્થન આપવા માટે, વિદ્વાન વકીલે રમેશ બી. દેસાઈ વિ. બિપિન વાડીલાલ મહેતા, (૨૦૦૬) ૫ એસસીસી ૬૩૮ માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૧૩. સીપીસી ના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ ની પેટા-નિયમ (૨) નિર્ધારિત કરે છે કે જ્યાં કાયદા અને હકીકત બંનેના મુદ્દાઓ એક જ દાવામાં ઉદ્ભવે છે, અને કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે કેસ અથવા તેનો કોઈ ભાગ માત્ર કાયદાના મુદ્દા પર નિકાલ થઈ શકે છે, તે તે મુદ્દાની પ્રથમ સુનાવણી કરી શકે છે જો તે મુદ્દો (એ) કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત હોય, અથવા (બી) તે સમયે અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા દાવા માટે ઉભા કરાયેલા અવરોધ સાથે સંબંધિત હોય. આ નિયમની જોગવાઈઓ મેજર એસ.એસ. ખન્ના વિ. બ્રિગેડિયર એફ.જે. ધિલ્લોન, એ આઈ આર ૧૯૬૪ ૬ સી ૪૮૭ માં આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે આવી હતી, અને તેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

"સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ હેઠળ જ્યાં કાયદા અને હકીકત બંનેના મુદ્દાઓ એક જ દાવામાં ઉદ્ભવે છે, અને કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે કેસ અથવા તેનો કોઈ ભાગ

માત્ર કાયદાના મુદ્દાઓ પર નિકાલ થઈ શકે છે, તે તે મુદ્દાઓની પ્રથમ સુનાવણી કરશે, અને તે હેતુ માટે, જો તે યોગ્ય લાગે તો, કાયદાના મુદ્દાઓ નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી હકીકતના મુદ્દાઓની પતાવટ મુલતવી રાખી શકે છે. હકીકતના મુદ્દાઓ સિવાય કાયદાના મુદ્દાઓની સુનાવણી કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર માત્ર ત્યારે જ વાપરી શકાય છે જ્યારે કોર્ટના અભિપ્રાયમાં સંપૂર્ણ દાવાનો નિકાલ માત્ર કાયદાના મુદ્દાઓ પર જ થઈ શકે, પરંતુ કોડ કોર્ટને કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દાઓ પર પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે દાવાની સુનાવણી કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર આપતું નથી. સામાન્ય રીતે દાવામાંના તમામ મુદ્દાઓની સુનાવણી કોર્ટ દ્વારા થવી જોઈએ; આવું ન કરવું, ખાસ કરીને જ્યારે કાયદાના મુદ્દાઓ પરનો નિર્ણય પણ હકીકતના મુદ્દાઓના નિર્ણય પર આધાર રાખે છે, ત્યારે દાવાની એકતરફી સુનાવણીમાં પરિણમશે."

જોકે એમેન્ડિંગ એક્ટ, ૧૯૭૬ દ્વારા સીપીસી ના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ ની ભાષામાં થોડો સુધારો કરવામાં આવ્યો છે પરંતુ ઉપર ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયમાં વર્ણવેલ સિદ્ધાંત હજી પણ સારો છે

અને તે સિદ્ધાંતમાંથી કોઈ વિચલન થઈ શકે નહીં કે કોડ કોર્ટને કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દા પર પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે દાવાની સુનાવણી કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર આપતું નથી અને જ્યાં કાયદાના મુદ્દા પરનો નિર્ણય હકીકતના નિર્ણય પર આધાર રાખે છે, તેને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે ચલાવી શકાય નહીં."

૪.૧૪ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેથી, હકીકતોના મૂલ્યાંકન વિના ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના મુદ્દાઓની પ્રારંભિક સુનાવણી ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજીની એકતરફી સુનાવણીમાં પરિણમશે. ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કથિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓ નક્કી કરતી વખતે હકીકતલક્ષી નિર્ધારણ કરવા પડી શકે છે, અને તે રીતે, મેટર્સની અંતિમ સુનાવણીના તબક્કે યોગ્ય રીતે સુનાવણી કરી શકાય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના કથિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓ, એટલે કે, (એ) પક્ષકારો વચ્ચે કરારની પૃથક્તા; (બી) કથિત વિચારણાના અભાવને કારણે વ્યક્તિગત ગેરંટીની અમાન્યતા; (સી) વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળ ધીરાણકર્તાઓનો અકાળ દાવો, અને (ડી) કોર્ટ ફીમાં ઉણપ, એવા પ્રશ્નો નથી જે ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ અસર કરતા હોય જેને પુરાવાની તપાસ વિના નક્કી કરી શકાય.



૪.૧૫ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કરારની પૃથકતા ના મુદ્દાને સ્પષ્ટ કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે સ્પષ્ટપણે નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે. આ સંદર્ભે, ઉત્તર એવિએશન વિ. જગસન એરલાઇન્સ લિમિટેડ, ૨૦૧૨ (૧૨૯) DRJ ૬૩૦ ના કેસમાં દિલ્લી હાઇકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૨૮. ઉપરોક્ત ન્યાયિક અભિપ્રાયને સુસ્થાપિત અપવાદો સાથે વાંચતા કે આચરણ સ્વીકૃતિ અને સ્વીકારના આધારે પૃથકતા ઊભી કરી શકાય છે, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે કોઈપણ કિસ્સો જ્યાં એક પક્ષકારને અજાણી વ્યક્તિ સાથેના અન્ય પક્ષકારના સંબંધ વિશે માહિતગાર કરવામાં આવે છે અને ઉક્ત પક્ષકાર ઉક્ત અજાણી વ્યક્તિની ભાગીદારી અને ભૂમિકાને સંપૂર્ણ રીતે જાણતા હોવા છતાં પ્રશ્નમાં રહેલા અન્ય પક્ષકાર સાથે કરાર કરવા આગળ વધે છે, વધુમાં, તે ઉક્ત તૃતીય પક્ષ/અજાણી વ્યક્તિ સાથે પત્રવ્યવહાર કરે છે, અને આચરણ સંબંધના પ્રકારનું સૂચન કરે છે, તો ત્યાં એક સંબંધ અથવા પૃથકતા હોવાનું કહી શકાય જે આચરણના આધારે ઊભી થઈ હોવાનું કહી શકાય. ઉક્ત પ્રશ્ન આવશ્યકપણે હકીકત અને કાયદાનો મિશ્ર પ્રશ્ન બની જાય છે અને ઉક્ત હકીકતની

શોધના આધારે, કાયદો આવશ્યકપણે લાગુ કરવો પડે છે કે શું  
ઉક્ત વ્યક્તિ કરાર માટે સંપૂર્ણ અજાણી વ્યક્તિ છે અથવા  
આચરણ દ્વારા પૃથક્તા ઊભી થઈ હોવાનું કહી શકાય કે કેમ.

૨૯. તેથી, આચરણ, સ્વીકૃતિ અને સ્વીકારના આધારે પૃથક્તા ઊભી કરવા  
સંબંધિત ઉક્ત પ્રશ્ન હકીકત અને કાયદાનો મિશ્ર પ્રશ્ન બની જાય છે કારણ કે તેમાં  
હકીકતની શોધ તેમજ કાયદાના યોગ્ય અમલની જરૂર છે. વધુમાં, એકવાર  
ન્યાયિક અભિપ્રાય અસ્તિત્વમાં છે કે જ્યારે બધા કોર્ટ સમક્ષ હોય ત્યારે  
અદાલતો ન્યાય કરવા માટે હકદાર છે, તો પછી માત્ર કાયદાના પ્રશ્ન તરીકે  
કરારની પૃથક્તાના પ્રશ્નને ધ્યાનમાં રાખીને, શરૂઆતમાં જ દાવાની અરજી નકારી  
કાઢવી તે ડહાપણભર્યું નથી જ્યારે વાસ્તવમાં પક્ષકારોનું આચરણ અને સંજોગો  
અન્યથા દર્શાવે છે."

૪.૧૬ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા  
પ્રારંભિક મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં, વ્યક્તિગત ગેરંટીમાં અમુક વિશેષતાઓ હોઈ શકે  
છે અને તે અમુક સંજોગોમાં એક્ઝિક્યુટ કરવામાં આવી હોઈ શકે છે જેનું  
અર્થઘટન અરજદારો અને સામાવાળાઓ દ્વારા અલગ રીતે કરવામાં આવતું હોય  
તેવું લાગે છે. વ્યક્તિગત ગેરંટીની માન્યતા પરના આક્ષેપો અરજદારો દ્વારા  
કરવામાં આવેલા આક્ષેપને સ્વીકારી શકાય તે પહેલાં નજીકથી ચકાસણીને

વાજબી ઠેરવે છે. તેથી, હકીકતોની વિગતવાર તપાસ પહેલા કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓની સુનાવણી થઈ શકે નહીં.

જ.૧૭ જગદંબા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. શ્રી. કૃષ્ણ પ્રતાપ, આઈ એલ આર (૨૦૧૧) ૨ દિલ્લી ૧૧૫ ના કેસમાં દિલ્લી હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૬. ... આમ આદેશિત ચુકાદાએ સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજી નક્કી કરવાના હેતુ માટે સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજીને મંજૂરી આપવા માટે દસ્તાવેજી પુરાવાઓનો સંદર્ભ આપ્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે જોકે સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ એ છે કે સીપીસી ના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ હેઠળ પ્રારંભિક મુદ્દો નક્કી કરવા માટે અથવા સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજી માટે માત્ર દાવાની અરજીમાંના કથનો જોઈ શકાય છે અને વિવાદિત હકીકતોના પ્રશ્નો દસ્તાવેજી પુરાવાના સંદર્ભ દ્વારા નક્કી કરી શકાતા નથી. ચોક્કસપણે પક્ષકારોને તેના તમામ સાક્ષીઓના સંપૂર્ણ પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપ્યા વિના દસ્તાવેજી પુરાવાના સંદર્ભ દ્વારા સારાંશ રીતે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો નિર્ણય કરી શકાતો નથી, અને, રમેશ

બી. દેસાઈ (સુપ્રા) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ હકીકતોના વિવાદિત પ્રશ્નો પ્રારંભિક મુદ્દાનો વિષય બની શકે નહીં."

જ.૧૮ સેકન્ડ અપીલ નં. ૨૩૬/૨૦૧૮ માં ૧૯.૯.૨૦૧૮ ના રોજ બાબુભાઈ ઉસ્માનભાઈ મંડલી વિ. મહેબૂબભાઈ રસુલભાઈ મંડલી ના કેસમાં આ કોર્ટના અહેવાલ વગરના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૩૮. માત્ર કાયદાનો મુદ્દો પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરી શકાય છે જ્યાં તે એવો હોય કે તેના નિર્ણય માટે હકીકતોની તપાસની જરૂર નથી અને તે કાં તો કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર સાથે અથવા પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ દાવાને બાધિત હોવા સાથે સંબંધિત હોય, અને કોર્ટના અભિપ્રાય મુજબ મુદ્દાના નિર્ણયથી સંપૂર્ણ દાવા અથવા તેના ભાગનો નિર્ણય આવશે. આ બાબતે વિવેકાધિકાર હંમેશા મજબૂત ન્યાયિક સિદ્ધાંતોના આધારે વાપરવો જોઈએ. જોકે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે જો ઉપર જણાવ્યા મુજબ કાયદાનો મુદ્દો પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરી શકાય, તો પણ કોર્ટ હંમેશા તેને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરવા માટે બંધાયેલી નથી અને

તેના વિવેકાધિકારમાં, તેના નિર્ણયને અન્ય મુદ્દાઓ, પછી ભલે તે કાયદાના હોય કે હકીકતના હોય, સાથે મુલતવી રાખી શકે છે. સુધારેલી જોગવાઈ પાછળનો સમગ્ર ઉદ્દેશ્ય મધ્યવર્તી તબક્કે માત્ર પ્રારંભિક મુદ્દા પર ટુકડે-ટુકડે નિર્ણય અને બિનજરૂરી બહુ-સ્તરીય અપીલોને પ્રતિબંધિત કરવાનો અને આમ મુકદ્દમામાં વિલંબ ટાળવાનો છે. નવી જોગવાઈ ન્યાયી રીતે દાવાની કાર્યવાહીને લંબાવવા દેવાને બદલે તેને ટૂંકી કરવાનો ઉદ્દેશ્ય ધરાવે છે."

૪.૧૯ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે કાયદાના પ્રશ્નો પર ન્યાયિક ચુકાદો વ્યક્તિગત ગેરંટીના અમલની આસપાસની તમામ વિશેષતાઓ અને સંજોગોની વિચારણા પર આધારિત હોય છે, ત્યારે એવું કહી શકાય નહીં કે આવા મુદ્દાઓને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે ચલાવી શકાય છે અને કોઈ પુરાવા નોંધ્યા વિના સમગ્ર ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનનો નિકાલ થઈ શકે છે.

૪.૨૦ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અંતર્ગત ઓરિજિનલ એપ્લિકેશનની કાર્યવાહી પહેલેથી જ અદ્યતન તબક્કે છે જ્યાં ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મેટર અંશતઃ-સાંભળવામાં આવી છે. સામાવાળાઓએ યોગ્ય

રીતે તેમના પુરાવા ફાઇલ કર્યા છે, જે અરજદારો દ્વારા તપાસ્યા પછી ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પહેલેથી જ રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવ્યા છે.

જ.રૂ. સી.ઓ. નં. ૧૧૭૫/૨૦૧૧ માં ૨૮.૪.૨૦૧૧ ના રોજ શ્રી વિશાલ વર્ધન જયસ્વાલ વિ. શ્રી સમર સિંહ જયસ્વાલ ના કેસમાં કલકત્તા હાઇકોર્ટના અહેવાલ વગરના નિર્ણય પર સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૩૨. અહીં, સ્વીકાર્ય રીતે સામા પક્ષકારે એવો વાંધો ઉઠાવ્યો નથી કે રદ કરવાની અરજી કોઈપણ કાયદા દ્વારા બાધિત છે. વાંધો એવા પક્ષકારોના કહેવાથી પ્રોબેટ રદ કરવાની અરજી સાંભળવા માટે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર પર પ્રશ્ન ઉઠાવતો છે કે જેમને સામા પક્ષકારની તરફેણમાં મંજૂર કરાયેલ પ્રોબેટ રદ કરવાની માંગ કરવાનો કાયદામાં કોઈ અધિકાર નથી. એવું જાણવા મળ્યું છે કે કોર્ટે પ્રારંભિક મુદ્દો નક્કી કરવાના તેના પ્રયાસમાં સામા પક્ષકાર પાસેથી ઉક્ત ડીફેન્સ મેળવ્યા છે. સામા પક્ષકાર દ્વારા ઉક્ત ડીફેન્સ અરજદારોના એ દાવાને નકારવા માટે ફાઇલ કરવામાં આવ્યા છે કે કોપાર્સનરી મિલકતો વસિયત કરવામાં આવી હતી અને તેમના એ દાવાને સમર્થન આપવા માટે કે ટેસ્ટેટર એ પોતાની જાતે મેળવેલી

મિલકતોની વસિયત કરી હતી. એકવાર દસ્તાવેજ પુરાવા પ્રાપ્ત થઈ જાય પછી, તેના પર આધાર રાખનાર પક્ષકાર માટે તેને સાબિત કરવું ફરજિયાત બની જાય છે. ત્યારબાદ હકીકતોની તપાસ થશે. તેથી, તે કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નના ક્ષેત્રમાં રહેતું નથી અને હકીકત અને કાયદાના મિશ્ર પ્રશ્નનું પાત્ર ધારણ કરે છે. આવા કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરી શકાય નહીં."

"૩૫. આ કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, હું ટ્રાયલ કોર્ટને રદ કરવાની અરજીને ટુકડે-ટુકડે ચલાવવાનો નિર્દેશ આપવાનું અયોગ્ય માનું છું કારણ કે તે મુકદ્દમાને લંબાવી શકે છે અને, હકીકતોની તપાસ કર્યા વિના, અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાનો નિર્ણય કરી શકાય નહીં. પરિણામે, રજમી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ નો આદેશ અને આક્ષેપિત ૧૨મો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન ન્યાયાધીશ રદ કરવાની અરજી પર યોગ્ય અને ન્યાયી નિર્ણયના હેતુ માટે ઘડવામાં આવી શકે તેવા તમામ મુદ્દાઓ ચલાવશે અને નક્કી કરશે."

૪.૨૨ આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારોએ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ સિવિલ કોર્ટની સત્તાઓનો

ઉપયોગ કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે એ આધારે કે જો તેઓને ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આદેશની અપીલ કરવી પડે અને અધિનિયમની કલમ ૨૧ હેઠળ જરૂરી પ્રી-ડિપોઝિટ ચૂકવવી પડે તો તેમને ગંભીર ગુકસાન થશે, જોકે, આવી રજૂઆત નીચેના આધારો પર ખામીયુક્ત છે:

(૧) કોઈ પક્ષકારને ગુકસાનનો દાવો કરવા માટે ભવિષ્યમાં અપીલની શક્યતાનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં કારણ કે તે ફોરમને કેસમાં સામેલ હકીકત અને કાયદાના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કરવાની કોઈ તક મળે તે પહેલાં પક્ષકાર સામેના આદેશની અપેક્ષા રાખવા સમાન છે.

(૨) કોઈ પક્ષકારને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને કથિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓની પ્રથમ સુનાવણી કરવા મજબૂર કરવાના બહાના તરીકે અધિનિયમની કલમ ૨૧ હેઠળ જમા કરવાની શરતનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. વર્તમાન જોગવાઈઓને કારણે થતી કોઈપણ કથિત મુશ્કેલીનો ઉપયોગ કોર્ટમાંથી રાહત મેળવવા માટે બહાનું અથવા દબાણની ચુકિત તરીકે થઈ શકે નહીં.

(૩) તે સ્થાપિત કાયદો છે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારા જેવા ડિફોલ્ટિંગ ગેરંટરોને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહીને નિષ્ફળ બનાવતા



અટકાવવા માટે ધારાસભા દ્વારા તેના સંપૂર્ણ ડહાપણમાં અધિનિયમ હેઠળ પ્રી-ડિપોઝિટની આવશ્યકતા ઘડવામાં આવી હતી. જો વ્યક્તિગત ગેરંટી આપનારાઓ એ દર્શાવવા સક્ષમ હોય કે રકમ જમા કરાવવા માટે ખરેખર તેમના પર કોઈ આર્થિક મુશ્કેલી છે, તો તેઓ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આવી રજૂઆત કરી શકે છે જેને પ્રી-ડિપોઝિટની રકમ માફ કરવાની સત્તા છે.

૪.૨૩ છેલ્લે, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ભલે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના મુદ્દાઓ હકીકતના મુદ્દાઓ નક્કી કરવા આગળ વધતા પહેલા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરી શકાય, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ તેમ કરવા માટે બંધાયેલી નથી અને, તેના વિવેકાધિકારમાં, મુદ્દાઓ પર પોતાનો નિર્ણય મુલતવી રાખી શકે છે, પછી ભલે તે કાયદાના હોય કે હકીકતના હોય અથવા બંને હોય. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો સમાન મુદ્દાઓ અંગે બહુવિધ કાર્યવાહી દાખલ કરીને ઓરિજિનલ એપિલેશનની અંતિમ સુનાવણીમાં વિલંબ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કાર્યવાહીને નિષ્ફળ બનાવવા માટે અરજદારો દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી વિલંબની ચુકિતઓને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટ રિટ અરજીમાં અરજદારો દ્વારા માંગવામાં આવેલી રાહતને મંજૂરી આપવા માટે તેના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ ન કરે.

૪.૨૪ અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયો સાથે વ્યવહાર કરતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે રાઘવેન્દ્ર શરણ સિંહ વિ. રામ પ્રસન્ન સિંહ (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયના સંબંધમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે મર્યાદાના માપદંડ પર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧ હેઠળ દાવાની અરજી નકારી કાઢવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧ હેઠળની આવશ્યકતાઓ કે જેમાં દાવાના કારણની જાહેરાત જરૂરી છે તે કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને સ્પર્શતા કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નની આવશ્યકતા કરતા તદ્દન અલગ છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અધિનિયમની કલમ ૨૪ ના આધારે, મર્યાદા અધિનિયમની જોગવાઈઓ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહીને લાગુ પડે છે અને તે રીતે, આ નિર્ણય વર્તમાન કેસ સાથે કોઈ સુસંગતતા ધરાવતો નથી.

૪.૨૫ આઈટીસી લિમિટેડ વિ. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સુપ્રીમ કોર્ટે હાઈકોર્ટ, ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના આદેશો બાજુ પર રાખતી વખતે, દાવાની અરજી એ આધારે નકારી કાઢી હતી કે કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧ મુજબ દાવાની અરજીમાં કોઈ દાવાનું કારણ જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧ હેઠળની આવશ્યકતાઓ કે જેમાં દાવાના કારણની જાહેરાત જરૂરી છે તે કોડના

ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને સ્પર્શતા કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નની આવશ્યકતા કરતા તદ્દન અલગ છે. એવું વધુ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે ઉક્ત કેસની હકીકતોમાં, અધિનિયમ અમલમાં આવે તે પહેલાં કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો. અધિનિયમની કલમ ૩૧(૨)(બી) ના સંદર્ભમાં, ટ્રાન્સફર કેસ ત્યાંથી જ ચાલુ રહે છે જ્યાં ટ્રાન્સફર થતા પહેલા સિવિલ કોર્ટમાં હતા. આથી, કોડમાં દાવાની અરજીને લાગુ પડતી કોડની તમામ જોગવાઈઓ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ટ્રાન્સફર થયેલી અરજીને લાગુ પડે છે.

૪.૨૬ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ક્રેડિટ એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિ. વિ. ગ્રેપ્કો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય સાથે વ્યવહાર કરતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ કેસ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એક-તરફી ધોરણે મનાઈહુકમ આપવા માટે અધિનિયમની કલમ ૨૨ ની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા સાથે વ્યવહાર કરે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રથમ, અધિનિયમની કલમ ૨૨(૨)(એફ) સ્પષ્ટપણે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને એક-તરફી ધોરણે આગળ વધવાની મંજૂરી આપે છે, જ્યારે કલમ ૨૨ માં કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા માટેની કોઈ જોગવાઈ નથી. બીજું, એક-તરફી મનાઈહુકમ આપવો એ સમાનતા અને અરજદારને થતા ગંભીર નુકસાન અને પૂર્વગ્રહની વિચારણાના આધારે કોર્ટની સત્તા છે, જે તેને કુદરતી ન્યાયના ક્ષેત્રમાં

મૂકે છે. કોડ હેઠળ દાવેદારની તરફેણમાં આ એક સંચિત મૂળભૂત અધિકાર છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને અધિનિયમ દ્વારા સિવિલ કોર્ટની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે જ્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને અનુસરવાની વાત આવે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સિવિલ કોર્ટની કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓને ઘડવા અને નક્કી કરવાની સત્તા એ કોડ હેઠળનો પ્રક્રિયાગત અધિકાર છે, અને તે આ નિર્ણય દ્વારા આવરી લેવામાં આવતો નથી.

જ.૨૭ ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના શ્રી બિરેશ્વર દાસ મોહપાત્રા અને અન્ય વિ. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (સુપ્રા) ના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ઉક્ત કેસની હકીકતોમાં, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને સિક ઇન્ડસ્ટ્રીયલ કંપનીઝ (સ્પેશિયલ પ્રોવિઝન્સ) એક્ટ, ૧૯૮૫ હેઠળના બાધના પ્રકાશમાં પ્રથમ તબક્કે અરજીની જાળવણીક્ષમતા નક્કી કરવાની જરૂર હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ઉક્ત નિર્ણય એસઆઈસીએ ના આધારે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રના બાધ સાથે સંબંધિત છે. કોડનો ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ પણ નિર્ધારિત કરે છે કે કોઈપણ કાયદા હેઠળ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રના બાધને પ્રથમ નક્કી કરવું જોઈએ. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, અરજદારોએ કોઈપણ અન્ય કાયદાના આધારે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના

અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ બાધનો આક્ષેપ કર્યો નથી અને તેથી, ઉક્ત નિર્ણય વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં.

૪.૨૮ નિષ્કર્ષમાં, એવો આગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ પાસે અધિનિયમ હેઠળ કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ સિવિલ કોર્ટની સત્તા જેવી કોઈ સત્તા નથી કે જેથી તે મેરિટ પર કેસનો નિર્ણય લેતા પહેલા કાયદાના પ્રારંભિક મુદ્દાઓને ઘડી શકે અને નક્કી કરી શકે. વૈકલ્પિક રીતે, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કથિત મુદ્દાઓ કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ દ્વારા કલ્પવામાં આવ્યા મુજબ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરવા માટે કાયદાના શુદ્ધ મુદ્દાઓ નથી કારણ કે તેઓને દસ્તાવેજોની તપાસના આધારે હકીકતની શોધની જરૂર છે. તદ્દનુસાર, એવો આગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજી યોગ્યતા વિનાની હોવાથી, તેને ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૫. પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોપરકરે રજૂઆત કરી કે સામાવાળા બેંકો વ્યક્તિગત ગેરંટીના માત્ર લાભાર્થી હોવાથી ટ્રસ્ટીને જોડ્યા વિના કાર્યવાહી જાળવી રાખવાનો કોઈ અધિકાર નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ મુદ્દાઓ સ્વીકૃત

દસ્તાવેજોના આધારે નક્કી કરી શકાય છે અને તેને પછીના તબક્કે નક્કી કરવા માટે મુલતવી રાખી શકાય નહીં.

પ.૧ સામાવાળાઓ માટેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેની સાથે વ્યવહાર કરતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી સૌરાષ્ટ્ર સિમેન્ટ એન્ડ કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. અને અન્ય વિ. એસ્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પી. લિ. અને અન્ય (સુપ્રા) માં આ કોર્ટના નિર્ણયનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી સમાન મુદ્દો સામાવાળાઓના કેસને કોઈપણ રીતે સમર્થન આપતો નથી, કારણ કે તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સંબંધિત મુદ્દો કાયદાનો શુદ્ધ મુદ્દો હોવો જોઈએ, જેનો અર્થ એ છે કે મુદ્દાને સાબિત કરવા અથવા રદિયો આપવા માટે પુરાવા રજૂ કરવાના કોઈ પ્રશ્નને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદારોનો બરાબર એ જ કેસ છે કે વર્તમાન કેસ માત્ર કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નોથી સંબંધિત છે જેમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી.

પ.૨ રમેશ બી. દેસાઈ વિ. બિપિન વાડીલાલ મહેતા (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય તેમજ પૃથ્વી રાજ વિ. મુન્નાલાલ (સુપ્રા) માં રાજસ્થાન હાઈકોર્ટના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે હકીકતમાં, અરજદારો બરાબર તે જ કહી રહ્યા છે જે સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયના ફક્ત ૧૪ માં અને

હાઈકોર્ટના નિર્ણયના ફક્ત ૯ માં જણાવવામાં આવ્યું છે; તેથી, આ નિર્ણયો તેનાથી વિપરીત અરજદારોના કેસમાં મદદ કરે છે.

૫.૩ ઉત્તેર એપિએશન વિ. જગસન એરલાઈન્સ લિમિટેડ (સુપ્રા) માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે વર્તમાન કેસમાં ટ્રસ્ટી વિરુદ્ધ લાભાર્થીનો પ્રશ્ન બિલકુલ મુદ્દો ન હતો. તદુપરાંત, ઉક્ત નિર્ણયના ફક્ત ૧૯ માં નોંધાયેલા તારણો ભારતીય ટ્રસ્ટ અધિનિયમની જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કરતા નથી અને તેથી, ઉક્ત નિર્ણય પર કોઈ આધાર રાખી શકાય નહીં.

૫.૪ જગદંબા ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. શ્રી. કૃષ્ણ પ્રતાપ (સુપ્રા) માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના નિર્ણય સાથે વ્યવહાર કરતા, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તે કિસ્સામાં, ટ્રાયલ કોર્ટે દાવાની અરજીમાંના કથનોને સાચા માનીને નહીં, પરંતુ સંબંધિત પક્ષકારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોના સંદર્ભ દ્વારા પ્રારંભિક મુદ્દો નક્કી કર્યો હતો.

૫.૫ બાબુભાઈ ઉસ્માનભાઈ મંડલી વિ. મહેબૂબભાઈ રસુલભાઈ મંડલી (સુપ્રા) માં આ કોર્ટના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જો મુદ્દો મુખ્ય મુદ્દા સાથે નક્કી કરવામાં આવે છે, તો સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળની અપીલથી વિપરીત જ્યાં પ્રી-ડિપોઝિટ માટે કોઈ પૂર્વશરત નથી, ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ

સમક્ષની અપીલમાં પૂર્વશરત તરીકે, અપીલકર્તાએ રકમના ૫૦% જમા કરાવવા પડશે અને ૨૫% થી ઓછી નહીં. આમ, જો પ્રારંભિક મુદ્દાઓ અન્ય મુદ્દાઓ સાથે નક્કી કરવામાં આવે તો અરજદારોને અપીલ દાખલ કરવાથી વંચિત કરવામાં આવશે.

૬. ઉપર નોંધેલ હકીકતો અને દલીલોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, જે પ્રશ્નો વિચારણા માટે ઉભા થાય છે તે આ છે:

(૧) શું ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા છે?

(૨) શું અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓને કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો કહી શકાય?

(૩) શું અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો હોવા છતાં, તેમને કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કલ્પના મુજબ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરી શકાય?

૭. પ્રથમ પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરતા કે શું ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની સત્તા છે, અધિનિયમની કલમ ૨૨ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી રહેશે, જે નીચે મુજબ વાંચે છે:



"૨૨. ટ્રિબ્યુનલ અને એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલની પ્રક્રિયા અને સત્તાઓ.  
—(૧) ટ્રિબ્યુનલ અને એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ,  
૧૯૦૮ (૧૯૦૮ નો ૫) દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી બંધાયેલા રહેશે  
નહીં, પરંતુ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત રહેશે અને,  
આ અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ અને કોઈપણ નિયમોને  
આધીન, ટ્રિબ્યુનલ અને એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલને તેમની બેઠકો જે  
સ્થળોએ યોજાશે તે સહિત તેમની પોતાની પ્રક્રિયાનું નિયમન  
કરવાની સત્તાઓ હશે.

(૨) ટ્રિબ્યુનલ અને એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલને, આ અધિનિયમ હેઠળ  
તેમના કાર્યોના નિર્વહન હેતુઓ માટે, નીચેની બાબતોના  
સંદર્ભમાં, દાવો ચલાવતી વખતે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮  
(૧૯૦૮ નો ૫) હેઠળ સિવિલ કોર્ટમાં નિહિત સત્તાઓ સમાન  
સત્તાઓ હશે:—

(એ) કોઈપણ વ્યક્તિને બોલાવવા અને હાજરીનો અમલ કરવો  
અને શપથ પર તેની તપાસ કરવી;

(બી) દસ્તાવેજોની શોધ અને રજૂઆતની આવશ્યકતા;

(સી) એફિડેવિટ પર પુરાવા મેળવવા;

(ડી) સાક્ષીઓ અથવા દસ્તાવેજોની તપાસ માટે કમિશન જારી કરવા;

(ઈ) તેના નિર્ણયોની સમીક્ષા કરવી;

(એફ) ડિફોલ્ટ માટે અરજી ફગાવી દેવી અથવા એક-તરફી નિર્ણય લેવો;

(જી) ડિફોલ્ટ માટે કોઈપણ અરજી ફગાવી દેવાના કોઈપણ આદેશ અથવા તેના દ્વારા એક-તરફી પસાર કરાયેલા કોઈપણ આદેશને બાજુ પર રાખવા;

(એચ) અન્ય કોઈપણ બાબત જે નિર્ધારિત કરવામાં આવી શકે

(૩) ટ્રિબ્યુનલ અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કોઈપણ કાર્યવાહી ભારતીય દંડ સંહિતા (૧૮૬૦ નો ૪૫) ની કલમ ૧૯૩ અને ૨૨૮ ના અર્થમાં અને કલમ ૧૯૬ ના હેતુઓ માટે ન્યાયિક કાર્યવાહી ગણવામાં આવશે અને ટ્રિબ્યુનલ અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલને ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ (૧૯૭૪ નો ૨) ની કલમ ૧૯૫ અને પ્રકરણ XXVI ના તમામ હેતુઓ માટે સિવિલ કોર્ટ ગણવામાં આવશે."

૭.૧ ઉપરોક્ત કલમના સાદા વાંચન પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે તેની પેટા-કલમ (૧) સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે ટ્રિબ્યુનલ કોડમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી બંધાયેલી નથી, પરંતુ તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત થશે અને અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ અને કોઈપણ નિયમોને આધીન, પોતાની પ્રક્રિયાનું નિયમન કરવાની સત્તા ધરાવશે. અધિનિયમની કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) તેમાં ગણવામાં આવેલી બાબતો માટે ટ્રિબ્યુનલને કોડ લાગુ પડવાની મર્યાદા નક્કી કરે છે. જ્યારે નિર્ણયોની સમીક્ષા, ડિફોલ્ટ માટે અરજી ફગાવી દેવી અથવા એક-તરફી નિર્ણય લેવા માટે કોડ લાગુ કરવામાં આવ્યો છે; કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવાની અરજી નકારી કાઢવા અને કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કલ્પના મુજબ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા માટેની જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી.

૭.૨ તેથી, પ્રથમદર્શી રીતે, અધિનિયમ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે મુદ્દાઓ નક્કી કરવાની કલ્પના કરતું નથી. સંક્ષિપ્ત પ્રક્રિયાને અનુસરીને બેંકો અને નાણાકીય સંસ્થાઓના લેણાંની વસૂલાત માટે વિશેષ ટ્રિબ્યુનલની સ્થાપના કરવા પાછળના ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં લેતા આ વધુ છે. અધિનિયમ ઘડવામાં ધારાસભાનો ઇરાદો બેંકો અને નાણાકીય સંસ્થાઓના લેણાંના ઝડપી ન્યાયિક નિર્ણય અને વસૂલાત પ્રદાન કરવાનો છે; તેથી, જો

કોડની તમામ જોગવાઈઓ ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યવાહી પર લાગુ કરવામાં આવે, તો તે કાયદાના મૂળ હેતુને જ નિષ્ફળ બનાવશે. તેમ છતાં, જ્યારે સામાન્ય રીતે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે મુદ્દાઓને પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી ન કરવા જોઈએ, આ કોર્ટના મતે, જો ઉઠાવવામાં આવેલ મુદ્દો એવો છે જે મેટરના મૂળમાં જાય છે અને અરજી નક્કી કરવાના ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રને જ અસર કરે છે, કોર્ટનો મત છે કે ટ્રિબ્યુનલને આવા મુદ્દાને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે નક્કી કરવાથી અટકાવવામાં આવતી નથી માત્ર એટલા માટે કે અધિનિયમની કલમ ૨૨ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ ઘડવા અને નક્કી કરવાની સત્તાનો સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરતી નથી. જોકે, આવી સત્તાનો ઉપયોગ ભાગ્યે જ કરવો જોઈએ, માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં કેસ નક્કી કરવા માટે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન સામેલ હોય.

૮. બીજા પ્રશ્ન પર આગળ વધતા, એટલે કે શું અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓને કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો કહી શકાય; અરજદારોએ કુલ બાર પ્રારંભિક મુદ્દાઓ સૂચવ્યા છે, જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

૧. શું સામાવાળાઓ દ્વારા ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ પર પૂરતી કોર્ટ ફી ચૂકવવામાં આવી છે?

II. શું પૂરતી કોર્ટ ફી ચૂકવ્યા વિના ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ની અંતિમ સુનાવણી બિલકુલ થઈ શકે?

III. શું સામાવાળાઓ દ્વારા કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીનો અમલ જાળવવાપાત્ર છે, જ્યારે કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી સામાવાળાઓ – મૂળ અરજદારો – બેંકોની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવી નથી?

IV. શું સામાવાળાઓ – મૂળ અરજદારો – બેંકોને કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી પર દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર છે?

V. શું ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી કોઈ વિચારણા દ્વારા સમર્થિત છે?

VI. શું વિચારણાના અભાવે, કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી કાયદામાં લાગુ કરી શકાય છે?

VII. શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી, ત્રિપક્ષીય ગોઠવણ અથવા કરાર ન હોવા છતાં, બિલકુલ ગેરંટી તરીકે ગણી શકાય?

VIII. શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટી, કલમ ૧૨૬ હેઠળ કલ્પના મુજબ ગેરંટી ન હોવા છતાં, બિલકુલ ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૯૭૨ ની કલમ ૧૨૭ ની જોગવાઈઓમાં આવશે?

IX. શું "નિયત તારીખ" પ્રોજેક્ટની વ્યાપારી કામગીરી શરૂ થાય તે પહેલાંની તારીખ હોઈ શકે?

X. શું સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ હેઠળ ઋણ લેનાર – શિરપુર પાવર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ સામે સામાવાળાઓ – મૂળ અરજદારો – બેંકો દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ, પ્રોજેક્ટની વ્યાપારી કામગીરી શરૂ ન થવાની ગેરહાજરીમાં, બિલકુલ બાકી છે?

XI. શું ઋણ લેનાર શિરપુર પાવર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ તેમજ અહીંના અરજદારો સામે કથિત દેવું બાકી ન હોવાની ગેરહાજરીમાં, શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીનો અમલ અકાળ છે?

XII. શું, પ્રોજેક્ટ હજુ વ્યાપારી કામગીરી શરૂ કરવાની બાકી હોવાના પરિણામે, કોઈ રકમ અણચૂકવાયેલ અને/અથવા બાકી ન હોવાની ગેરહાજરીમાં, કથિત બાકી લેણાંને તાત્કાલિક ચૂકવવાપાત્ર તરીકે જાહેર કરવાનો કોઈ ઉતાવળિયો નિર્ણય માન્ય અથવા કાનૂની છે?

૮.૧ જ્યાં સુધી મુદ્દાઓ I અને II નો સંબંધ છે, જે કોર્ટ ફીની ઉણપ અને પૂરતી કોર્ટ ફી ચૂકવ્યા વિના અરજીઓની સુનાવણી થઈ શકે કે કેમ તે પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત છે, આ અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, સામાવાળા બેંકોએ, આ કોર્ટની પરવાનગી સાથે, વધારાની કોર્ટ ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી તેવી દલીલ કરવાના તેમના અધિકારને પ્રતિકૂળ અસર કર્યા વિના કથિત ઉણપ કોર્ટ ફી જમા કરી છે. તેથી, આ મુદ્દાઓ શૈક્ષણિક બની ગયા છે અને તેથી, તે મુદ્દાઓ પર વધુ ઊંડા ઉતરવું જરૂરી નથી. તેથી કોર્ટે સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આ મુદ્દાઓ તેમજ આ સંદર્ભમાં ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયો પર આગળ ધપાવવામાં આવેલી રજૂઆતોનો સંદર્ભ આપ્યો નથી.

૮.૨ મુદ્દાઓ III અને IV સામાવાળા બેંકોના કહેવાથી અરજીઓની જાળવણીક્ષમતા સાથે સંબંધિત છે જેઓ વ્યક્તિગત ગેરંટી લાગુ કરે છે જે તેમની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવી નથી અને શું સામાવાળાઓને વ્યક્તિગત ગેરંટી પર દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર છે. આ સંદર્ભમાં, સંબંધિત પક્ષકારો દ્વારા રજૂ

કરવામાં આવેલી લેખિત રજૂઆતોનું વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે તેમાંના દરેક તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં સ્વીકૃત દસ્તાવેજોની વિવિધ કલમો પર આધાર રાખે છે. દેખીતી રીતે, તેથી, કેબ્રૂસ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલને સ્વીકૃત દસ્તાવેજોની વિવિધ કલમોની તપાસ કરવાની રહેશે અને સામાવાળા બેંકોને વ્યક્તિગત ગેરંટી હેઠળ કોઈ અધિકાર છે કે નહીં તે અંગે હકીકતનું તારણ આપવું પડશે અને કોઈ એક યા બીજી રીતે તારણ આપ્યા પછી, સામાવાળા બેંકોને વ્યક્તિગત ગેરંટીના આધારે દાવો કરવાનો અધિકાર છે કે કેમ અને સામાવાળા બેંકોના કહેવાથી અરજી જાળવવાપાત્ર છે કે કેમ તે અંગે કાયદાનો પ્રશ્ન નક્કી કરવો પડશે. આમ, આ પ્રશ્નોમાં પ્રથમ, રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર હકીકતોની ખાતરી અને પછી સુનિશ્ચિત થયેલી હકીકતો પર કાયદાના યોગ્ય સિદ્ધાંતોના ઉપયોગ પર પક્ષકારોના અધિકારોનું નિર્ધારણ સામેલ છે. જ્યારે અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી જાળવવાપાત્ર છે કે કેમ અથવા સામાવાળા બેંકોને બેંક ગેરંટી હેઠળ દાવો કરવાનો અધિકાર છે કે કેમ તે પ્રશ્નો કાયદાના પ્રશ્નો હોઈ શકે છે; જોકે, તે નક્કી કરવાના હેતુ માટે, પ્રથમ, વ્યક્તિગત ગેરંટીની તપાસ કરવી પડશે અને સ્વીકૃત દસ્તાવેજોના આધારે હકીકતોની ખાતરી કર્યા પછી, વ્યક્તિગત ગેરંટી ધીરાણકર્તાઓની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવી હતી કે કેમ તે અંગે હકીકતનું તારણ આપવું પડશે અને ત્યારબાદ, અરજીની જાળવણીક્ષમતા અને સામાવાળા બેંકોના દાવો કરવાના અધિકાર અંગે કાયદાના પ્રશ્નો જવાબ આપી શકાશે. આમ, આ મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો નથી, પરંતુ હકીકત અને કાયદાના મિશ્ર પ્રશ્નો છે.



૮.૩ મુદ્દાઓ V, VI, VII અને VIII સંબંધિત મુદ્દાઓ છે. જ્યારે અરજદારોનો કેસ એવો છે કે સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ પછી એક્ટિવ કરવામાં આવેલ વ્યક્તિગત ગેરંટી વિચારણાના અભાવે રદબાતલ છે; તે સામાવાળાઓનો કેસ છે કે સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ અને વ્યક્તિગત ગેરંટી બંને એક જ દિવસે એક્ટિવ કરવામાં આવ્યા હતા અને વધુમાં, કે ભારતીય કરાર અધિનિયમ ભૂતકાળની વિચારણા ને આવરી લે છે. વ્યક્તિગત ગેરંટી કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૫ હેઠળ જરૂરી કોઈ વિચારણા દ્વારા સમર્થિત છે કે કેમ તે ફરીથી કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે કારણ કે તે પ્રથમ દસ્તાવેજ પુરાવા, એટલે કે, વ્યક્તિગત ગેરંટી અને સીઓઆર ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટની તપાસની માંગ કરશે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે કે વ્યક્તિગત ગેરંટી કોઈ વિચારણા દ્વારા સમર્થિત છે કે કેમ અને વિચારણાની પ્રકૃતિ શું છે; જે આવશ્યકપણે હકીકતના તારણો છે અને આવા તારણોના આધારે, આવી વિચારણા કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૫ હેઠળ કલ્પના મુજબના આવા અભિવ્યક્તિના વ્યાપમાં આવે છે કે કેમ તે અંગે કાયદાના પ્રશ્નો જવાબ આપવો પડશે. તેથી, ઉક્ત પ્રશ્નો પણ કાયદા અને હકીકતોના મિશ્ર પ્રશ્નો છે.

૮.૪ વ્યક્તિગત ગેરંટીને બિલકુલ ગેરંટી ગણી શકાય કે કેમ અથવા તે ભારતીય કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૨૭ ની મર્યાદામાં આવશે કે કેમ તે અંગેના

પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ માટે, સામાવાળાઓ માટેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા યોગ્ય રીતે રજૂઆત કરવામાં આવી છે તેમ, ત્રણ પક્ષકારોની ઓળખ કરવા માટે વ્યક્તિગત ગેરંટી અને ફેસિલિટી એગ્રીમેન્ટ્સની તપાસની જરૂર પડશે, જે ફરીથી કાયદા અને હકીકતોનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે કારણ કે ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલે પ્રથમ હકીકતનું તારણ આપવું પડશે કે ત્રિપક્ષીય કરાર છે કે નહીં અને આવા તારણના આધારે, વ્યક્તિગત ગેરંટી ગણી શકાય કે કેમ અને આવી ગેરંટી કરાર અધિનિયમની કલમ ૧૨૭ ના વ્યાપમાં આવે છે કે કેમ તે કાયદાના પ્રશ્નનો જવાબ આપવો પડશે.

૮.૫ જ્યાં સુધી પ્રસ્તાવિત મુદ્દો IX નો સંબંધ છે જે "નિયત તારીખ" સાથે સંબંધિત છે, તે આવશ્યકપણે હકીકતનો પ્રશ્ન છે જે દસ્તાવેજ પુરાવા અને તેની સંબંધિત કલમોની તપાસ પર નક્કી કરી શકાય છે.

૮.૬ પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ X, XI અને XII, જે પ્રશ્નો ઉભા કરે છે કે શું પ્રોજેક્ટની વ્યાપારી કામગીરી શરૂ ન થવાની ગેરહાજરીમાં સામાવાળાઓ દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ બિલકુલ બાકી છે; શું કથિત દેવું બાકી ન હોવાની ગેરહાજરીમાં, શું કથિત વ્યક્તિગત ગેરંટીનો અમલ અકાળ છે, અને પ્રોજેક્ટ હજુ વ્યાપારી કામગીરી શરૂ કરવાની બાકી હોવાના પરિણામે, કોઈ રકમ અણચૂકવાયેલ અને/અથવા બાકી ન હોવાની ગેરહાજરીમાં, કથિત બાકી તેણાંને તાત્કાલિક

ચૂકવવાપાત્ર તરીકે જાહેર કરવાનો કોઈ ઉતાવળિયો નિર્ણય માન્ય અથવા કાનૂની છે તે મુદ્દો; આ કોર્ટના મતે આવશ્યકપણે હકીકતો અને કાયદાના મિશ્ર પ્રશ્નો છે, જે રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે નક્કી કરવાના રહેશે.

૮.૭ અરજદારોના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત કે કોઈપણ પ્રશ્ન કે જે સ્વીકૃત દસ્તાવેજોના આધારે નક્કી કરી શકાય છે જેમાં મૌખિક પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી, તે કાયદાનો પ્રશ્ન છે, સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અનેક નિર્ણયોમાં નિર્ધારિત સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિની વિરુદ્ધ હોવાને કારણે તેને નકારી કાઢવા પાત્ર છે. શ્રી મીનાક્ષી મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરા કમિશનર, એ આઈ આર ૧૯૫૭ S સી ૪૯ = (૧૯૫૭) ૩૧ આઈ ટી આર ૨૮ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૮. ત્યારબાદ અપીલકર્તા માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે હકીકતો પરથી અનુમાન એ કાયદાનો પ્રશ્ન હતો, અને ટ્રિબ્યુનલનું એ નિષ્કર્ષ કે મધ્યસ્થીઓ ડમી હતા અને તેમના નામે ઉભા થયેલા વેચાણ બનાવટી અને કાલ્પનિક હતા તે પોતે તેના દ્વારા મેળવેલા કેટલાક મૂળભૂત તથ્યો પરથી અનુમાન હોવાથી તે કાયદાનો પ્રશ્ન હતો અને અપીલકર્તાને કલમ ૬૬(૧) હેઠળ તેની સાચીતા પર કોર્ટનો નિર્ણય લેવાનો અધિકાર હતો, અને આ સ્થિતિના સમર્થનમાં એડવર્સ (ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ ટેક્સીસ) વિ. બાયરસ્ટો,

૧૯૫૫-૨૮ આઈ ટી આર ૫૭૯(બી), બોમફોર્ડ વિ. ઓસ્બોર્ન, ૧૯૪૨ એ.સી. ૧૪ : ૧૯૪૨-૧૦ આઈ ટી આર (સુપ.) ૨૭(સી), થોમસ, ફેટોરિની (લંકાશાયર) લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ ઈનલેન્ડ રેવન્યુ, ૧૯૪૨ એ.સી. ૬૪૩ : ૨૪ ટી એ એક્ષ. સીએએસ ૩૨૮(ડી) કેમેરોન વિ. પ્રેન્ડરગાસ્ટ, ૧૯૪૦ એ.સી.૫૪૯ : (૧૯૪૦) ૮ આઈ ટી આર (સુપ.) ૭૫(ઈ) અને ધ ગ્રામોફોન એન્ડ ટાઈપગ્રાફટર કંપની, લિમિટેડ વિ. સ્ટેનલી, (૧૯૦૮) ૨ કે.બી. ૮૯ : ૫ ટીએએક્ષ.સીએએસ.૩૫૮(એફ) માં અમુક અવલોકનોમાંથી લેવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ નજરમાં, જ્યારે તે તારણ અન્ય હકીકતો પરથી અનુમાન હોય ત્યારે પણ હકીકતના તારણને કાયદાના તારણ તરીકે બોલવું કંઈક અંશે વિરોધાભાસી લાગે છે, સ્વીકૃત ખ્યાલ એ છે કે કાયદાના પ્રશ્નો અને હકીકતના પ્રશ્નો એકબીજાના વિરોધી છે જેમના ક્ષેત્રો અલગ અને સ્પષ્ટ છે. જ્યારે ધારાસભા ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયોની સમીક્ષા કરવાની કોર્ટની સત્તાને કાયદાના પ્રશ્નો પૂરતી મર્યાદિત કરે છે, ત્યારે તેનો સ્પષ્ટ હેતુ તેના અધિકારક્ષેત્રમાંથી હકીકતના પ્રશ્નોને બહાર રાખવાનો છે. જો અપીલકર્તાની દલીલ સાચી છે, તો હકીકતનું તારણ, જ્યારે તે અન્ય હકીકતો પરથી અનુમાન હોય, ત્યારે માત્ર એ જ આધારે વિચારણા માટે ખુલ્લું હોવું જોઈએ કે તે પુરાવા દ્વારા સમર્થિત નથી અથવા વિફળ છે પરંતુ એ આધારે પણ

કે હકીકતો પર પહોંચવું એ યોગ્ય નિષ્કર્ષ નથી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આવા કિસ્સાઓમાં અધિકારક્ષેત્ર તારણની સાચીતા પર નિયમિત અપીલની પ્રકૃતિનું છે. અને એક હરીફાઈવાળી આકારણી-અને તે માત્ર એવી જ હશે જે અધિનિયમની કલમ ૩૩ હેઠળ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આવશે, તેમાં હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હોવા જોઈએ, જેનો નિર્ણય આખરે વિવિધ પ્રારંભિક અથવા પુરાવાત્મક હકીકતો પરના તારણો પર આધારિત હોવો જોઈએ, તે પરિણામ હોવું જોઈએ કે ટ્રિબ્યુનલના વ્યવહારીક રીતે તમામ આકારણી આદેશોને અદાલતો સમક્ષ સમીક્ષા માટે લાવી શકાય છે. તે, અસરમાં, કાયદાના પ્રશ્નો અને હકીકતના પ્રશ્નો વચ્ચેના તફાવતને ભૂંસી નાખવા અને કલમ ૬૬(૧) અને ૬૬(૨) ની પાછળની નીતિને નિષ્ફળ બનાવવા સમાન હશે. કોઈને આટલા આશ્ચર્યજનક પરિણામો તરફ દોરી જતી દલીલ સ્વીકારવામાં સંકોચ થવો જોઈએ, જ્યાં સુધી તેના માટે મજબૂત કારણો ન હોય. આવું હોવાથી દૂર, સિદ્ધાંત અને અધિકાર બંને સ્પષ્ટપણે તેની પ્રતિકૂળ છે.

૯. સિદ્ધાંત પરના પ્રશ્ન પર વિચાર કરતા, જ્યારે નક્કી કરવાનો હકીકતનો પ્રશ્ન હોય ત્યારે સામાન્ય રીતે ગોંડા અથવા પુરાવાત્મક

પાત્રના વિવાદિત હકીકતો નક્કી કરવા પ્રથમ જરૂરી રહેશે, અને અંતિમ નિષ્કર્ષ આ હકીકતોના મૂલ્યાંકન પર આધારિત રહેશે. શું એવું કહી શકાય કે શુદ્ધ અને સરળ હકીકતનું નિષ્કર્ષ ત્યારે કાયદાનું નિષ્કર્ષ બની જાય છે જ્યારે તે અન્ય હકીકતોમાંથી કાઢવામાં આવે છે? એવો કયો સિદ્ધાંત હોઈ શકે કે જેના પર હકીકતનો પ્રશ્ન કાયદાના પ્રશ્નમાં પરિવર્તિત થાય છે જ્યારે તેમાં મૂળભૂત હકીકતો પરથી અનુમાન સામેલ હોય છે? ઉદાહરણ લેવા માટે, ધારો કે પ્રોમિસરી નોટ પરના દાવામાં લેવામાં આવેલો બચાવ અમલનો ઈનકાર કરવાનો છે. કોર્ટને જણાય છે કે વિવાદિત સહી સામાવાળાની સ્વીકૃત સહીઓ જેવી નથી. તેને એ પણ જણાય છે કે અમલ માટે સાક્ષી આપનાર સાક્ષીઓ, હકીકતમાં, કથિત અમલ સમયે હાજર ન હતા. આ હકીકતોની વિચારણા પર, કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર આવે છે કે પ્રોમિસરી નોટ વાસ્તવિક નથી. અહીં, કેટલીક હકીકતો છે જે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવી છે, અને આ હકીકતો પર, ચોક્કસ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં આવે છે જે પણ હકીકતનો જ છે. શું એવો દાવો કરી શકાય કે પ્રોમિસરી નોટ વાસ્તવિક નથી તે તારણ કાયદાનું છે, કારણ કે તે મૂળભૂત હકીકતો પરથી અનુમાન છે? સ્પષ્ટપણે ના. પરંતુ આ નિષ્કર્ષની વિરુદ્ધ એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તે કેટલાક અંગ્રેજી નિર્ણયોમાં વ્યક્ત કરાયેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંઘર્ષ કરે છે, જેમાંના

કેટલાક સર્વોચ્ચ સત્તાના છે, કે હકીકતો પરથી શું અનુમાન કાઢવું તે કાયદાનો પ્રશ્ન છે. આ દલીલ પાછળની ભ્રમણા એ છે કે તે શુદ્ધ હકીકતના પ્રશ્ન અને કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્ન વચ્ચેના તફાવતને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય છે, અને તેના પર આધાર રાખેલા અવલોકનોનો સંદર્ભ પછીના સાથે છે અને પહેલાના સાથે નહીં, જેનો આપણે આ કેસમાં સામનો કરી રહ્યા છીએ.

૧૦. હકીકત અને કાયદાના પ્રશ્નો દ્વારા અનુક્રમે કબજે કરાયેલા ક્ષેત્રોની વચ્ચે, એક મોટો વિસ્તાર છે જેમાં આ બંને પ્રશ્નો એકબીજામાં ભળે છે, જેથી તેઓ એકબીજામાં એન્કલેવ્સ બનાવે છે. તે વિસ્તારમાં નિર્ધારણ માટે ઉભા થતા પ્રશ્નો કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો તરીકે ઓળખાય છે. આ પ્રશ્નોમાં સૌપ્રથમ રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર હકીકતોની સુનિશ્ચિતતા અને પછી સુનિશ્ચિત કરાયેલ હકીકતો પર કાયદાના યોગ્ય સિદ્ધાંતોની અરજી પર પક્ષકારોના અધિકારોનું નિર્ધારણ સામેલ છે. ઉદાહરણ લેવા માટે, પ્રશ્ન એ છે કે શું સામાવાળાએ પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા દાવાની મિલકત પર ટાઈટલ પ્રાપ્ત કર્યું છે. હકીકતો પરથી જણાયું છે કે જમીન ખાલી જગ્યા છે જે સામાવાળા પાસે અડીને આવેલા રહેણાંક મકાનની માલિકી છે અને તે પ્લોટ પર અનાજ અને કપડાં સુકવી

રહ્યો છે અને કચરો ફેંકી રહ્યો છે. આગળનો પ્રશ્ન જે નક્કી કરવાનો છે તે એ છે કે શું ઉપરોક્ત હકીકતો કાયદામાં પ્રતિકૂળ કબજાની રચના કરવા માટે પૂરતી છે. વપરાશકર્તા સતત છે કે ક્ષણિક? શું તે અધિકાર તરીકે છે કે પ્રકૃતિમાં પરવાનગીપાત્ર છે? આમ, સામાવાળાએ પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા ટાઈટલ પ્રાપ્ત કર્યું છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે કોર્ટે સૌ પ્રથમ પુરાવાના મૂલ્યાંકન પર હકીકતો શું છે તે શોધવાનું છે. અત્યાર સુધી, તે હકીકતનો પ્રશ્ન છે. તેણે ત્યારબાદ પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા ટાઈટલ સંપાદન સંબંધિત કાયદાના સિદ્ધાંતો લાગુ કરવા પડશે, અને નક્કી કરવું પડશે કે શું પુરાવા દ્વારા સ્થાપિત હકીકતો પર, કાયદાની આવશ્યકતાઓ સંતોષાય છે કે નહીં. તે કાયદાનો પ્રશ્ન છે. મુદ્દા પરનું અંતિમ તારણ, તેથી, કાયદાના યોગ્ય સિદ્ધાંતોની અરજી પર, જોવા મળેલી હકીકતો પરથી કાઢવામાં આવેલ અનુમાન હોવું જોઈએ, અને આવા કિસ્સાઓમાં એવું કહેવું યોગ્ય રહેશે કે હકીકતો પરથી અનુમાન એ કાયદાનો પ્રશ્ન છે. આ સંદર્ભમાં, કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો હકીકતના શુદ્ધ પ્રશ્નોથી અલગ છે જેમાં અંતિમ નિર્ધારણ સમાન રીતે મૂળભૂત હકીકતોના તારણ અથવા સુનિશ્ચિતતા સાથે કોઈપણ કાનૂની સિદ્ધાંતની અરજી સામેલ નથી. કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો પર લાગુ થવા માટે હકીકતો



પરથી અનુમાન કાયદાનો પ્રશ્ન છે તે દરખાસ્ત સાચી હશે પરંતુ  
હકીકતના શુદ્ધ પ્રશ્નો માટે નહીં."

૮.૮ આમ, સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે હકીકત અને કાયદાના પ્રશ્નો દ્વારા અનુક્રમે કબજે કરાયેલા ક્ષેત્રોની વચ્ચે, એક મોટો વિસ્તાર છે જેમાં આ બંને પ્રશ્નો એકબીજામાં ભળે છે, જેથી તેઓ એકબીજામાં એન્કલેવ્સ બનાવે છે. તે વિસ્તારમાં નિર્ધારણ માટે ઉભા થતા પ્રશ્નો કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર પ્રશ્નો તરીકે ઓળખાય છે. આ પ્રશ્નોમાં સૌપ્રથમ રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર હકીકતોની સુનિશ્ચિતતા અને પછી સુનિશ્ચિત કરાયેલ હકીકતો પર કાયદાના યોગ્ય સિદ્ધાંતોની અરજી પર પક્ષકારોના અધિકારોનું નિર્ધારણ સામેલ છે. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં પણ, જેમ અહીં ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે, અરજદારો દ્વારા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે સૂચવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ, સૌપ્રથમ સામાવાળા બેંકો દ્વારા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા સ્વીકૃત દસ્તાવેજો પર હકીકતોની સુનિશ્ચિતતા અને પછી સુનિશ્ચિત થયેલી હકીકતો પર કાયદાના યોગ્ય સિદ્ધાંતોની અરજી પર પક્ષકારોના અધિકારોનું નિર્ધારણ સામેલ છે, જે સ્પષ્ટપણે કાયદા અને હકીકતોના મિશ્ર પ્રશ્નોના ક્ષેત્રમાં આવે છે.

૮.૯ અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા બેંકો (મૂળ અરજદારો) દ્વારા રજૂ કરાયેલ દસ્તાવેજ પુરાવા

અરજદારો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યા હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ બાબત ડેમ્યુરર પર આગળ વધી શકે છે. આ સંદર્ભે, વિદ્વાન વકીલે રમેશ બી. દેસાઈ વિ. બિપિન વાડીલાલ મહેતા (સુપ્રા) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયના ફક્ત ૧૪ માં કરાયેલા અવલોકનો પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૧૪. વિરોધ પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ વાસ્તવમાં ડેમ્યુરરની દલીલ છે. ડેમ્યુરર એ વાંધો ઉઠાવવા અથવા અપવાદ અથવા વિરોધ કરવાનું કૃત્ય છે. તે કાનૂની કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ પ્લીડિંગ છે જે વિરોધી પક્ષ દ્વારા આક્ષેપિત બાબતની સત્યતા સ્વીકારે છે અને તે જણાવે છે કે તેના દાવાને ટકાવી રાખવા માટે કાયદામાં અપૂરતું છે અથવા પ્લીડિંગ્સના ચહેરા પર કોઈ અન્ય ખામી છે જે કાનૂની કારણ બનાવે છે કે શા માટે વિરોધી પક્ષને આગળ વધવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં. ઓ.એન. ભટનાગર વિ. રૂકીબાઈ નરસિંહદાસ, (૧૯૮૨) ૨ એસસીસી ૨૪૪ માં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તાએ ડેમ્યુરરની પ્રકૃતિમાં દલીલ ઉઠાવી હોવાથી, અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન અધિનિયમની કલમ ૯૧(૧) હેઠળ સામાવાળા ૧ દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાના નિવેદનમાં રહેલા

આક્ષેપોના સંદર્ભમાં નક્કી થવો જોઈએ અને તે આક્ષેપો સાચા માનવા જોઈએ. રૂપ લાલ સાથી વિ. નછત્તર સિંહ ગિલ, (૧૯૮૨) ૩ એસસીસી ૪૮૭ માં, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે ચૂંટણી અરજી અધિનિયમની કલમ ૮૩(૧)(એ) ની જોગવાઈઓ અનુસાર નથી, એટલે કે તેમાં ભૌતિક હકીકતોનું સંક્ષિપ્ત નિવેદન શામેલ નથી જેના પર અરજદાર આધાર રાખે છે, તે ડેમ્યુરની પ્રકૃતિમાં દલીલ છે અને પ્રશ્ન નક્કી કરવામાં કોર્ટે આ હેતુ માટે એવું માનવું જોઈએ કે ચૂંટણી અરજીમાં રહેલા કથનો સાચા છે. અબ્દુલ્લા બિન અલી વિ. ગલપ્પા, (૧૯૮૫) ૨ એસસીસી ૫૪ માં સમાન સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કરતા, એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે દાવાની અરજીમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો ફોરમ નક્કી કરે છે અને અધિકારક્ષેત્ર લેખિત જવાબમાં સામાવાળાઓ દ્વારા લેવામાં આવેલા બચાવ પર આધારિત નથી એ હકીકતનો ઇનકાર કરી શકાય નહીં. એક્સ્ટ્રા એસએ વિ. યુફાર્મા લેબોરેટરીઝ લિમિટેડ, (૨૦૦૪) ૩ એસસીસી ૬૮૬ માં, એવો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો કે જ્યાં ડેમ્યુર દ્વારા અધિકારક્ષેત્ર સામે વાંધો ઉઠાવવામાં આવે છે અને સુનાવણી વખતે નહીં, ત્યાં વાંધો એ આધાર પર આગળ વધવો જોઈએ કે આક્ષેપિત કાર્યવાહી શરૂ કરનાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ હકીકતો સાચી છે. સફળ થવા માટે સબમિશન એ દર્શાવવું જોઈએ કે તે હકીકતો મંજૂર કરવામાં આવે તો કોર્ટ પાસે કાયદાની

બાબત તરીકે અધિકારક્ષેત્ર નથી. આ કિસ્સામાં અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દા પર હાઈકોર્ટનો નિર્ણય બાજુ પર રાખવામાં આવ્યો હતો કારણ કે હાઈકોર્ટે સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ લેખિત જવાબની તપાસ કરી હતી જેમાં દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે દિલ્લી હાઈકોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર માલ બિલકુલ વેચવામાં આવ્યો ન હતો અને એ પણ કે સામાવાળા ૨ એ ઉક્ત હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં વ્યવસાય કર્યો ન હતો. ઇન્ડિયન મિનરલ એન્ડ કેમિકલ્સ કું. વિ. ડ્યુશ બેંક, (૨૦૦૪) ૧૨ એસસીસી ૩૭૬ માં સમાન સિદ્ધાંતને અનુસરતા, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે દાવાની અરજીમાંના કથનો ડેમ્યુરરના મુદ્દા પર મંજૂરી રદ થવા પાત્ર છે કે કેમ તે નક્કી કરવાના હેતુ માટે સાચા માનવા જોઈએ."

૮.૧૦ ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં વર્તમાન કેસની હકીકતોની તપાસ કરતા, વર્તમાન કેસમાં, અરજદારો એ સ્વીકારતા નથી કે અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજીમાં કરવામાં આવેલા કથનો સાચા છે. જોકે, તેઓ એવી દલીલ કરે છે કે કારણ કે અરજદારોએ (મૂળ સામાવાળાઓ) એ દસ્તાવેજો સ્વીકાર્યા છે જેના પર સામાવાળાઓ (મૂળ અરજદારો) આધાર રાખે છે, તેઓ ડેમ્યુરરની પ્રકૃતિમાં દલીલ કરવા હકદાર છે. આ કોર્ટના મતે, અરજદારોને ડેમ્યુરરની આવી

દલીલ ઉપલબ્ધ હોત જો તેઓએ અરજીમાં કરવામાં આવેલા કથનો સ્વીકાર્યા હોત અને તેના આધારે પ્રશ્નો નક્કી કરવા જરૂરી હોત. જોકે, અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત પ્રારંભિક મુદ્દાઓ સામાવાળાઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોની સામગ્રી પર આધારિત છે જેને અરજદારોએ સ્વીકાર્યા છે, અને જેનું બંને પક્ષો અલગ રીતે અર્થઘટન કરવા માંગે છે, અને અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજીમાં કરવામાં આવેલા કથનોના આધારે નહીં. સંજોગો હેઠળ, અરજદારો ડેમ્યુરરની દલીલ માટે હકદાર નથી.

૯. હવે છેલ્લા પ્રારંભિક મુદ્દા પર આવીએ કે શું અરજદારો દ્વારા પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો હોવા છતાં, તેમને કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ હેઠળ કલ્પના મુજબ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરી શકાય કે નહીં.

૯.૧ આ સંદર્ભમાં, સૌરાષ્ટ્ર સિમેન્ટ એન્ડ કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. અને અન્ય વિ. એસ્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પી. લિ. અને અન્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ નો વ્યાપ અને મર્યાદા દર્શાવવામાં આવી છે. કોર્ટે ઠરાવ્યું કે કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ મુજબ, નીચેના અપવાદરૂપ સંજોગોને બાદ કરતા તમામ મુદ્દાઓ પર દાવાની સુનાવણી સંપૂર્ણ રીતે થવી જોઈએ, જેમાં પ્રારંભિક મુદ્દાઓની સુનાવણીની મંજૂરી આપી શકાય:

(૧) કે સંબંધિત મુદ્દો કાયદાનો શુદ્ધ મુદ્દો હોવો જોઈએ, જેનો અર્થ એ છે કે મુદ્દાને સાબિત કરવા અથવા રદિયો આપવા માટે પુરાવા રજૂ કરવાના કોઈ પ્રશ્નને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દાને પણ પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે ચલાવી શકાતો નથી;

(૨) કાયદાના શુદ્ધ મુદ્દા તરીકે પણ, પ્રારંભિક મુદ્દો ત્યારે જ ઘડી અને ચલાવી શકાય છે જો તે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નને સ્પર્શતો હોય; અથવા

(૩) કાયદાનો આવો શુદ્ધ મુદ્દો કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈ દ્વારા કાર્યવાહી બાધિત હોવા અંગે પ્રશ્ન ઊભો કરતો હોય.

૯.૨ રમેશ બી. દેસાઈ વિ. બિપિન વાડીલાલ મહેતા (સુપ્રા) માં, જેના પર સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૧૩. સીપીસી ના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ ની પેટા-નિયમ (૨) નિર્ધારિત કરે છે કે જ્યાં કાયદા અને હકીકત બંનેના મુદ્દાઓ એક જ

દાવામાં ઉદ્ભવે છે, અને કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે કેસ અથવા તેનો કોઈ ભાગ માત્ર કાયદાના મુદ્દા પર નિકાલ થઈ શકે છે, તે તે મુદ્દાની પ્રથમ સુનાવણી કરી શકે છે જો તે મુદ્દો (એ) કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત હોય, અથવા (બી) તે સમયે અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા દાવા માટે ઉભા કરાયેલા અવરોધ સાથે સંબંધિત હોય. આ નિયમની જોગવાઈઓ મેજર એસ.એસ. ખન્ના વિ. બ્રિગેડિયર એફ.જે. ધિલ્લોન, એ આઈ આર ૧૯૬૪ એસ સી ૪૯૭ માં આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે આવી હતી, અને તેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

"સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ હેઠળ જ્યાં કાયદા અને હકીકત બંનેના મુદ્દાઓ એક જ દાવામાં ઉદ્ભવે છે, અને કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે કેસ અથવા તેનો કોઈ ભાગ માત્ર કાયદાના મુદ્દાઓ પર નિકાલ થઈ શકે છે, તે તે મુદ્દાઓની પ્રથમ સુનાવણી કરશે, અને તે હેતુ માટે, જો તે યોગ્ય લાગે તો, કાયદાના મુદ્દાઓ નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી હકીકતના મુદ્દાઓની પતાવટ મુલતવી રાખી શકે છે. હકીકતના મુદ્દાઓ સિવાય કાયદાના મુદ્દાઓની સુનાવણી કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર માત્ર ત્યારે જ વાપરી શકાય છે જ્યારે

કોર્ટના અભિપ્રાયમાં સંપૂર્ણ દાવાનો નિકાલ માત્ર કાયદાના મુદ્દાઓ પર જ થઈ શકે, પરંતુ કોડ કોર્ટને કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દાઓ પર પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે દાવાની સુનાવણી કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર આપતું નથી. સામાન્ય રીતે દાવામાંના તમામ મુદ્દાઓની સુનાવણી કોર્ટ દ્વારા થવી જોઈએ; આવું ન કરવું, ખાસ કરીને જ્યારે કાયદાના મુદ્દાઓ પરનો નિર્ણય પણ હકીકતના મુદ્દાઓના નિર્ણય પર આધાર રાખે છે, ત્યારે દાવાની એકતરફી સુનાવણીમાં પરિણમશે."

જોકે એમેરિકન એક્ટ, ૧૯૭૬ દ્વારા સીપીસી ના ઓર્ડર ૧૪ નિયમ ૨ ની ભાષામાં થોડો સુધારો કરવામાં આવ્યો છે પરંતુ ઉપર ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયમાં વર્ણવેલ સિદ્ધાંત હજુ પણ સારો છે અને તે સિદ્ધાંતમાંથી કોઈ વિચલન થઈ શકે નહીં કે કોડ કોર્ટને કાયદા અને હકીકતના મિશ્ર મુદ્દા પર પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે દાવાની સુનાવણી કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર આપતું નથી અને જ્યાં કાયદાના મુદ્દા પરનો નિર્ણય હકીકતના નિર્ણય પર આધાર રાખે છે, તેને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે ચલાવી શકાય નહીં."



૯.૩ વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, અરજદારોએ એવી દલીલ કરી નથી કે ટ્રિબ્યુનલ પાસે અધિનિયમની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી મનોરંજન કરવા અને નક્કી કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર નથી; અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક મુદ્દાઓ સામાવાળાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી નક્કી કરવા માટે ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રને સ્પર્શતા નથી; અને એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો નથી કે કાર્યવાહી કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈ દ્વારા બાધિત છે. સંજોગો હેઠળ, પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતા, જો તે કાયદાના શુદ્ધ પ્રશ્નો હોત તો પણ, તે કોડના ઓર્ડર XIV નિયમ ૨ ના વ્યાપ અને મર્યાદામાં આવશે નહીં.

૧૦. ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, તેણે ઠરાવ્યું છે કે પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ III થી XII શુદ્ધ કાનૂની મુદ્દાઓ નથી, પરંતુ કાયદા અને હકીકતોના મિશ્ર પ્રશ્નો સામેલ છે. ડેબ્ટ્સ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલના જણાવ્યા મુજબ, એકવાર મુદ્દામાં કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન સામેલ હોય, તો તેને પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે ગણી શકાય નહીં. તેમાં વધુમાં જણાવાયું છે કે પ્રસ્તાવિત મુદ્દાઓ દર્શાવે છે કે અરજદારોએ પોતાનો સંપૂર્ણ બચાવ પ્રારંભિક મુદ્દાઓમાં મૂક્યો છે.

૧૧. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે, ર.પ.૨૦૧૯ ના આક્ષેપિત આદેશમાં, ઠરાવ્યું છે કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ પણ, માત્ર અધિકારક્ષેત્રને લગતા મુદ્દાઓ અને દાવાના બાધને લગતા મુદ્દાઓ પ્રારંભિક મુદ્દાઓ તરીકે નક્કી કરવાના હોય છે અને વર્તમાન કેસમાં, ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ તે બે મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં નથી. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે પક્ષકારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા તમામ નિર્ણયો સાથે વ્યવહાર કર્યો છે અને ઠરાવ્યું છે કે અરજીઓમાં ઉલ્લેખિત તમામ મુદ્દાઓ I થી XII એવા મુદ્દાઓ નથી જે અધિકારક્ષેત્રને આકર્ષિત કરે છે અથવા કોઈપણ કાયદા હેઠળ બાધિત છે અને આ તમામ મુદ્દાઓ કાયદા અને હકીકતોના મિશ્ર પ્રશ્નો છે.

૧૨. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, આ કોર્ટ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા મત સાથે સંમત છે અને આક્ષેપિત આદેશમાં કોઈ કાનૂની ખામી જણાતી નથી જેથી દખલગીરીની જરૂર પડે.

૧૩. તેથી, અરજી નિષ્ફળ જાય છે અને તદનુસાર ફગાવી દેવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ વિના રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. અગાઉ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત રદ કરવામાં આવે છે.

૧૪. આ તબક્કે, અરજદારોના વકીલ મેસર્સ જે. સાગર એસોસિએટ્સના વિદ્વાન વકીલ શ્રી તાબીશ સમદાનીએ પ્રાર્થના કરી છે કે અરજદારોને ઉપલા ફોરમનો સંપર્ક કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે આ ચુકાદાના અમલ પર ચાર અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે રોક લગાવવામાં આવે.

૧૫. આ કિસ્સામાં, શરૂઆતથી જ ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના આદેશ પર રોક લગાવવામાં આવી ન હતી અને અરજી પેનિંગ હોય તે દરમિયાન અરજદારોને ડેબ્ટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મુલતવી રાખવા ની માંગણી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. માત્ર ટૂંકા ગાળા માટે જ્યારે અરજીની અંતિમ સુનાવણી થઈ અને ચુકાદો આપવામાં આવ્યો તે વચ્ચેના સમયગાળા માટે ઓરિજિનલ એપિલકેશન નં. ૫૫૧/૨૦૧૮ ની કાર્યવાહી પર રોક લગાવવામાં આવી હતી, જ્યારે ઓરિજિનલ એપિલકેશન નં. ૬૭૮/૨૦૧૮ ના કિસ્સામાં પ્રારંભિક મુદ્દાઓની સુનાવણી માટે કોઈ અરજી પેનિંગ ન હોવાથી, કોઈ વચગાળાનું રક્ષણ આપવામાં આવ્યું ન હતું. આ હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટ અરજદારો વતી કરવામાં આવેલી વિનંતી સ્વીકારવા તૈયાર નથી. તદનુસાર આવી વિનંતી નકારી કાઢવામાં આવે છે.

(હર્ષા દેવાણી, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

(વિરેશકુમાર બી. મયાણી, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

બી.યુ. પરમાર

*This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.